

Gemeente
Diemen

Update Groenplan Diemen 2018

Afdeling Ruimtelijk Beheer

5 oktober 2018

Update Groenplan 2018

Status **Definitief Concept**

Contactpersoon gemeente **Dhr. Frank van Leeuwen**

Rapport opgesteld door **DG Groep® bv**
Postbus 222 Duitslandlaan 17
2770 AE Boskoop 2391 PC Hazerswoude - Dorp

tel 0172 213460

fax 0172 210165

e-mail

info@dggroep.nl

internet

www.dggroep.nl

Gemeente Diemen
D.J. den
Hartoglaan 1
1111 ZB Diemen

tel 020 3144888

e-mail

info@diemen.nl

internet

www.diemen.nl

Opdrachtnummer **127_038 en 127_040**
Projectleider/
projectmanager **Ing. M. E. van de Ven**
Auteurs **DG Groep: Ing. M.J. Alferink/ Ing. M.E. van de Ven /**

Datum **Gemeente Diemen: F.A. van Leeuwen / W. Verbree**

Druk **november 2017/ augustus 2018**

DG Groep b.v. is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van de DG Groep b.v.. Opdrachtgever vrijwaart de DG Groep b.v. voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© DG Groep® b.v.

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever hierboven aangegeven en is haar eigendom. Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en de DG Groep b.v., noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Samenvatting

Het Groenplan - Visie op groenstructuur, groenbeleid en groenbeheer - uit 2011 heeft de afgelopen jaren als bouwsteen voor veel ontwikkelingen in Diemen gediend. Op basis van dit Groenplan zijn de afgelopen jaren verscheidene groene investeringen gedaan in de openbare ruimte. Voor veel beleidsthema's die als beleid in het Groenplan 2011 staan, is nu een eigen beleid ontwikkeld en zijn er veel voornemens uit het Groenplan uitgevoerd/opgestart. Na vijf jaar dient het huidige Groenplan echter geactualiseerd te worden, zodat dit actueel blijft en kan voorzien in de ambities voor de komende jaren.

Het Groenplan uit 2011 blijft de basis voor groenbeheer, aangevuld door onderhavige update. In het Groenplan werd een breed scala aan onderwerpen behandeld, te denken valt aan beleid voor honden, spelen, participatie, sport en dierenwelzijn. Voor deze onderdelen is reeds op zichzelf staand beleid vastgesteld.

Veel thema's uit het Groenplan zijn overgenomen en in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Diemen opgenomen. Hierin is een visie op de openbare ruimte ontwikkeld en de beleidsuitgangspunten voor inrichting, onderhoud en gebruik van de openbare ruimte vastgelegd. Deze update van het Groenplan sluit aan op de visie van het Kwaliteitsplan en maakt de vertaalslag van de geformuleerde visie naar de praktijk.

In de afgelopen vijf jaar is de beplanting in de openbare ruimte van "sober en doelmatig" op veel locaties naar "fleur en kleur" gewijzigd. Hierbij is zowel de samenstelling van het groen als de kwaliteit verbeterd. In de komende jaren willen we dit beleid doorzetten in volgende herinrichtingswijken, zoals gepland in het Programma groot onderhoud en op plekken waar het een ecologisch meerwaarde heeft. Daarnaast is ook de hoeveelheid natuurlijk groen in Diemen, zoals natuurvriendelijke oevers en hagen vergroot.

In de periode sinds de vaststelling van het Groenplan in 2011 zijn er verschillende wetten actief geworden en/of gewijzigd, zoals het Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie en de Wet natuurbescherming. Beleidsmatig wordt er aan deze wetten al voldaan in de gemeente Diemen.

Uit contact met de bewoners kan worden opgemaakt dat het groen in de gemeente Diemen in toenemende mate gewaardeerd wordt.

De gemeente Diemen gaat zich verder inzetten op het gebied van klimaatadaptatie en het vergroten van biodiversiteit. Deze ambities zullen onder andere behaald worden door waar mogelijk bestrating tijdens de reguliere werkzaamheden te vervangen voor een groene ondergrond. Op deze manier zal de bestrating die niet functioneel is geleidelijk vervangen worden door een groene ondergrond. Hierbij wordt gedacht aan kruidenvegetaties, heesters en/of bomen. Daarnaast dient het vergroenen van de buitenruimte ertoe om de waterberging voor de piekbuien te vergroten, zodat de kans op wateroverlast wordt verminderd. Alsmede zal door het vergroenen ook de hittestress afnemen.

Op het gebied van boombeheer hebben er tussentijds een aantal veranderingen plaatsgevonden. Zo wordt er tegenwoordig rekening gehouden met zonnepanelen bij aanplant van nieuwe bomen. Verder is het aantal ziektes en plagen waar we mee te maken hebben toegenomen als gevolg van onder andere klimaatverandering. Ook is de kennis toegenomen ten aanzien van ziektes en plagen, wat ertoe leidt dat we vaker actie kunnen ondernemen. De werkwijze bij diverse plagen en ziektes is opgenomen in het beleid, zodat adequaat kan worden gehandeld wanneer nodig.

Tot slot is het onderhoudsbudget voor groen bezien. De afgelopen jaren is door reconstructies en herinrichtingen de openbare ruimte aangepast en in beheer genomen, waarbij de nadruk lag op "van sober en doelmatig" naar meer "kleur en fleur". Het instandhouden van meer kleur en fleur heeft als consequentie dat de exploitatiebegroting vanaf het jaar 2021 jaarlijks met € 45.000,- verhoogd moet worden. Bij het omzetten van bestrating naar groen zullen de kosten omhoog gaan vanwege de duurdere onderhoudskosten. Per jaar zal bekeken worden hoeveel areaal er van bestrating naar groen wordt omgezet en deze extra kosten zullen worden ten laste worden gebracht van de verhoogde budgetten, zolang deze voldoende zijn.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	7
1.1	Doel update Groenplan	7
1.2	Ontwikkelingen sinds Groenplan 2011	7
1.3	Werkwijze, opbouw en leeswijzer van de update van het Groenplan	8
2	Terugblik en evaluatie voorstellen Groenplan 2011	10
3	Beleidswijzigingen na 2011	12
3.1	Wettelijke kaders en regelgeving	12
3.2	Gemeentelijk Beleid	13
4	Opbouw en visie op groen	16
5	Uitvoeringsparagraaf voor beleid	19
5.1	Bomen	19
5.2	Toepassing beplanting woonomgeving	24
5.3	Vaste Planten	25
5.4	Water en Oevers	27
5.5	Participatie en Zelfbeheer	28
5.6	Diemer Wandellandschap	30
5.7	Sport	31
5.8	Wandelnetwerk	32
5.9	Dierenwelzijn	32
5.10	Diemen Klimaatbestendig	33
6	Beheer	35
6.1	Stappen in het beheerproces	35
6.2	Onderhoudskwaliteit van groen	36
7	Areaal en Financiën	37
7.1	Areaal per groentype (vergelijking 2011 en 2018)	37
7.2	Evaluatie arealen 2011 & 2018	38
7.3	Financiën	39
8	Bronnen	41
Bijlagen		
1	Groenplan 2011 Evaluatie Voorstellen	
2	Groenplan 2011 Evaluatie Voorstellen wijken	
3	Kaart hoofdgroenstructuur	
4	Keuringsformulieren Beplanting en Bomen	
5	Bijzondere bomenlijst	
6	Aanvraag omgevingsvergunning Bomenverordening 2010	
7	Procedure Bomen effect analyse	
8	Wetgeving	

1 Inleiding

Dit document is een update van het Groenplan Diemen (Visie op groenstructuur, groenbeleid en groenbeheer) dat in 2011 is vastgesteld door de Raad. Het Groenplan richt zich op het groen binnen de bebouwde kom en vertaalt daarvoor het bestaande beleid.

Het Groenplan uit 2011 blijft ook in de komende jaren de basis en deze update richt zich op de gerealiseerde doelen van de afgelopen vijf jaar, welke wijzigingen er in deze periode hebben plaatsgevonden en welke nieuwe doelen we ons in de komende jaren stellen. Het Groenplan is en blijft zowel een beleidsplan, een structuurplan als een beheerplan. Door de combinatie van deze drie is de borging voor de integraliteit van groene thema's verzekerd. Daarmee worden bestaande niet gewijzigd thema's geborgd. Naast de thema's van het Groenplan is er ook nog het kwaliteitsplan die overkoepelend is voor het Groenplan. In dit kwaliteitsplan staat alles waar de openbare ruimte aan moet voldoen.

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat de citaat; "We verbinden Diemense natuur beter. Waar mogelijk versterken we de 'ecologische hubfunctie' van groene plekken in het dorp, zoals Spoorzicht". Hieruit valt op te maken dat de gemeente Diemen grote waarde hecht aan openbaar groen. Groen draagt namelijk bij aan woongenot, het welzijn van de bewoners en de economische waarde van de woonomgeving. Daarnaast wordt door groen de belevingswaarde van het gebied groter voor de bewoners en nodigt het gebied uit om er te verblijven. De bewoners van Diemen maken intensief gebruik van het groen in hun omgeving. Waarbij het Diemer Wandellanschap een belangrijke functie heeft zoals park de Omloop, het Ajax-pad en parkstrook Akkerland. (Gemeente Diemen, 2018)

Diemen is op veengrond gebouwd waardoor de openbare ruimte continue verzakt. De consequentie is dat elke wijk (gemiddeld) eens per tweeëntwintig jaar moet worden opgehoogd.

Het ophogen van het maaiveld biedt kansen om voor het gebied een reconstructie uit te voeren, waardoor de openbare ruimte gemoderniseerd wordt.

Dit verklaart waarom de Diemense openbare ruimte relatief jong is: grote delen van wijken uit de jaren zeventig en tachtig, en zelfs een aantal uit de jaren negentig, zijn reeds volledig gereconstrueerd.

1.1 Doel update Groenplan

Met de vaststelling van het Groenplan in 2011 is het Groenplan als "leidraad" gebruikt voor de aanpak, realisatie en het beheer van de gemeentelijke plannen. Toentertijd was er weinig beleid op specifieke terreinen. Met het Groenplan is voor een groot aantal thema's beleid gemaakt en zijn er ontwikkelingen geweest, waardoor nieuwe onderwerpen op de agenda zijn komen te staan. Hierdoor kan op planmatige wijze verantwoord invulling gegeven aan de te behalen doelstellingen.

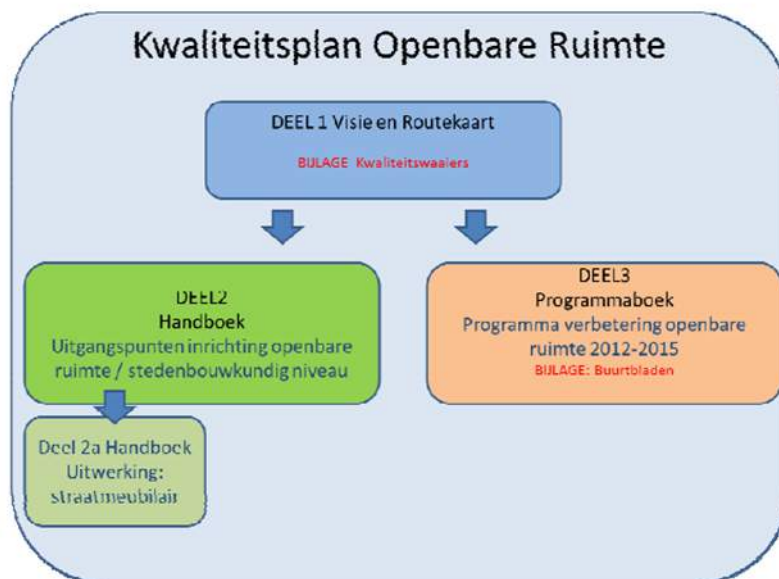
Groen draagt bij aan een aantrekkelijk woon- bedrijfs- en recreatieomgeving. Het is belangrijk om hierover goede afspraken vast te leggen over hoe wij het groen behouden en beheren. Veel daarvan is met de vaststelling van het Kwaliteitsplan vertaald naar concrete voorstellen voor inrichting en beheer. Veel beleidsthema's uit het Groenplan 2011 zijn nog actueel. Dat houden wij ook in de komende periode in stand. In deze update wordt op het gehandhaafde beleid niet nader ingegaan.

Van de maatregelen en projecten die in het plan van 2011 zijn geformuleerd is aangegeven welke gerealiseerd zijn en welke niet. Daarnaast zijn de nieuwe, toekomstige plannen en ambities zoals vastgelegd in het coalitieakkoord 2018-2022 geformuleerd en is er aangegeven op welke punten het beleidskader is veranderd. Deze wijzigingen worden uitgewerkt en vertaald naar de beheerpraktijk. Daarnaast wordt ook aangegeven wat voor financiële consequenties de nieuwe plannen hebben. (Gemeente Diemen, 2018)

1.2 Ontwikkelingen sinds Groenplan 2011

In 2011 is het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte voor de gemeente Diemen opgesteld en daarna vastgesteld door de Raad. In dit Kwaliteitsplan is een visie geformuleerd op de openbare ruimte en is de stedenbouwkundige opzet van Diemen beschreven.

Het totale Kwaliteitsplan bestaat uit drie delen. De visie en routekaart (deel 1), het Handboek waar de inrichtingseisen in staan zoals het materiaalgebruik en de stedenbouwkundige structuur (deel 2) en een programmaboek (deel 3). Het Kwaliteitsplan is een paraplu voor veel zaken die zich afspelen in de openbare ruimte zoals het dagelijks onderhoud, de reconstructies, recreatie, spel en sport, ontmoeten.

Figuur 1: Figuur van het kwaliteitsplan openbare ruimte (Gemeente Diemen, 2012)

Vanuit de visie zijn inrichtingsprincipes voor de openbare ruimte afgeleid. De speerpunten voor de kwaliteit van de openbare ruimte zijn:

- Meer differentiatie in beheer, gebruik en inrichting
- Afstemmen van de inrichting op de identiteit van een buurt of plek
- Het verstevigen van routes, met name naar (recreatieve) buitengebieden
- Het steviger inzetten op ontmoetingsplekken en recreatieve plekken.
- Verhogen groene verblijfskwaliteit openbare ruimte
- Verbinden wijkgroen en buitengebied/natuur
- Klimaatadaptatie

In het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte is een duidelijke hoofdgroenstructuur vastgesteld. In deze update van het Groenplan 2011 is de indeling van de hoofdgroenstructuur aangehouden zoals die in het Kwaliteitsplan is vastgesteld.

In het programmaboek wordt aangegeven welke strategie wordt gekozen om de visie en de kwaliteitsambities waar te maken. De keuzes worden o.a. gebaseerd op praktische uitvoerbaarheid en prioriteit van de werkzaamheden. Op deze wijze wordt integraal gewerkt en beleid afgestemd. Bij de start van een project wordt zowel de visie als de stedenbouwkundige structuur gebruikt.

Vervolgens wordt ingezoomd op de betreffende wijk of buurt, waarbij duidelijk de goede/slechte en te wijzigen onderdelen zijn aangegeven. De kwaliteitswaaiers geven het niveau aan. Daarnaast worden de bewoners geraadpleegd om vooraf ideeën en suggesties aan te leveren. Dit levert de basis voor een voorlopig ontwerp (VO). Na een tweede consultatie met de bewoners en het Handboek straatmeubilair wordt de vertaling naar een definitief ontwerp (DO) gerealiseerd. De bewoners worden daarna voor een derde keer geraadpleegd en vervolgens wordt het plan uitgevoerd en gerealiseerd.

1.3 Werkwijze, opbouw en leeswijzer van de update van het Groenplan

Het Groenplan is niet gericht op de inwoners van Diemen, omdat de materie hiervoor te gecompliceerd voor is. De bewoners van Diemen kunnen het Groenplan lezen en met hun vragen kunnen zij terecht bij de desbetreffende ambtenaar die hun toelichting geeft op het Groenplan.

Voor de update van het Groenplan is gesproken met diverse medewerkers van de afdeling ruimtelijk beheer en afdeling ruimtelijke ontwikkeling. De in het Groenplan genoemde verbetervoorstellen zijn doorgesproken en geëvalueerd.

In de bijlage 1 en 2 zijn de indertijd geformuleerde verbetervoorstellen op onderdelen nagelopen en is door middel van een kleurcode aangegeven of ze zijn gerealiseerd of niet. Omdat het toenmalige hoofdstuk zeven richtinggevend was, wordt met reden toegelicht waarom een voorstel niet of anders is uitgevoerd. De belangrijkste worden in hoofdstuk twee toegelicht.

Dit document actualiseert het beheer en beleid van het groen in de gemeente. De maatregelen worden enerzijds uitgevoerd met het meerjarenonderhoudsprogramma. De beheers en inrichtingswijzigingen worden uitgewerkt conform de doelstellingen en ambities.

Hoofdstuk twee evalueert de voorstellen die in het Groenplan 2011 zijn gedaan en werkt richtlijnen voor het groenbeheer aan de hand van de belangrijkste beleidsthema's uit.

In hoofdstuk drie wordt een overzicht gegeven van het relevante gewijzigde gemeentelijke en bovengemeentelijk beleid en wordt de wet- en regelgeving voor het groen beschreven.

In hoofdstuk vier volgt de opbouw en visie op groen en een voorbeeld zoals die in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte is vastgelegd.

In hoofdstuk vijf wordt de uitvoeringsparagraaf voor beleid behandeld.

In hoofdstuk zes volgt uitleg over beheer en in hoofdstuk zeven het areaal en de financiële onderbouwing voor de kwaliteitstoename voor de komende vijf jaar. Daarbij wordt aangegeven wat er aan onderhoudsbudget noodzakelijk is. Ook wordt klimaatadaptatie hierbij betrokken en de aanleg van de "ommetjes" in het Diemer Wandellandschap.

2 Terugblik en evaluatie voorstellen Groenplan 2011

Er heeft een omslag sinds het Groenplan 2011 plaatsgevonden, er is veel beleid in de afgelopen jaren ontwikkeld.

Door de introductie van het Kwaliteitsplan is het mogelijk geworden duidelijke keuzes te maken als het gaat om het verbeteren van de openbare ruimte. De inrichting en het beheer worden meer gedifferentieerd en meer afgestemd op de functie en het gebruik van een buurt of plek. Het is daarmee een paraplu voor o.a. het dagelijks onderhoud, de reconstructies, recreatie, spel, sport en ontmoeten.

Onderstaand wordt teruggeblikt op de belangrijkste voorstellen uit het Groenplan 2011 - wat was het voorstel en wat is er gerealiseerd. Als handvat is hierbij hoofdstuk 5.3 Visie (blz 33 Groenplan 2011) gehanteerd.

In bijlage 1 worden de voorstellen die in het Groenplan 2011 zijn gedaan voor het versterken van de groenstructuur tot in detail geëvalueerd (2017). In bijlage 2 is dit voor de voorstellen voor de wijken gedaan.

Hiermee wordt in oogopslag duidelijk of in de afgelopen vijf jaar de toenmalige voorstellen en streefbeelden met de bijbehorende maatregelen om dit streefbeeld te bereiken zijn gerealiseerd, slechts deels zijn gerealiseerd of niet zijn uitgevoerd. Dit laatste wordt met redenen omkleed.

Samenvatting

Hoofdgroenstructuur
Groene noord -zuid hoofdassen (blz 33 Groenplan 2011) – de toenmalige voorstellen zijn deels gerealiseerd. Bij een aantal zaken blijft het streefbeeld gehandhaafd en wordt bij herinrichting station Diemen/ Aalscholverpad meegenomen
Groenblauwe oost- west assen (blz 39 Groenplan 2011) - vrijwel alle streefbeelden zijn gerealiseerd. Resterende streefbeelden worden meegenomen bij ontwikkeling de Sniep
Groene oost –west assen (blz 45 Groenplan 2011) - vrijwel alle streefbeelden zijn gerealiseerd dan wel worden meegenomen bij ontwikkeling Holland Park
Groene wijknetwerk (blz 51 Groenplan 2011) - vrijwel alle streefbeelden zijn gerealiseerd dan wel worden meegenomen bij ontwikkeling Holland Park
Diemer wandellandschap (blz 61 Groenplan 2011) - vrijwel alle streefbeelden zijn gerealiseerd met name de aanpak van de oevers en het ecologisch beheer van oevers, bosplantsoen, bloemakkers en grasstroken Op het Diemer wandellandschap wordt in hoofdstuk 5.5 nader ingegaan
Groene parels (blz 65 Groenplan 2011) - vrijwel alle streefbeelden zijn gerealiseerd, in het Groenplan 2011 werden een zevental parels benoemd, daarvan zijn er in het Kwaliteitsplan – visie en routekaart - een viertal overgenomen. De niet gerealiseerde streefbeelden worden bij de diverse ontwikkelingen (oost west as, onderdoorgang, ontwikkeling Holland Park) meegenomen
Bijzondere groengebieden (blz 69 Groenplan 2011) – Bergwijkpark wordt opgepakt bij de ontwikkeling Holland Park, Rustoord is gerealiseerd. Een groot deel van de maatregelen die nodig waren om het achterstallig onderhoud aan te pakken is gerealiseerd. Nieuwe bomen zorgen voor dendrologische en cultuurhistorische waarde
Thema's (blz 73 Groenplan 2011) – zijn gerealiseerd; gifvrij groenbeheer, streekeigen beplanting, veel plantsoenen ecologisch beheren en de natuurvriendelijke oevers zijn verdrievoudigd. De uitvoeringsthema's worden in hoofdstuk 5 nader besproken

Aantrekkelijke woonomgeving en biodiversiteit

Er is veel inzet gepleegd om een duidelijke groenstructuur te realiseren en de biodiversiteit te vergroten. In de wijken is door het gebruik van vaste planten en hagen een aantrekkelijkere woonomgeving ontstaan, sociaal onveilige situaties zijn in samenspraak met de bewoners aangepakt en hierdoor wordt bosplantsoen gebruikt daar waar het kan. We willen bosplantsoen laten uitgroeien zodanig dat het zich tot zijn natuurlijke habitus kan ontwikkelen.

Meerjaren Onderhoudsplan Oevers

Door de realisatie van het Meerjaren Onderhoudsplan Oevers is het aandeel natuurvriendelijke oevers meer dan verdrievoudigd. Hiermee is ook een betere opvang mogelijkheid bij zware regenbuien gecreëerd en deze vormen in droge perioden een bufferzone. Met deze maatregelen is tevens de biodiversiteit enorm toegenomen.

Ecologie

De oevers, ruigtes en bermen in Diemen vormen samen met het bosplantsoen een belangrijk leefgebied voor inheemse diersoorten. Hierdoor zijn ecologische verbindingen en leefomstandigheden van plant- en diersoorten in Diemen in stand gehouden en verbeterd.

Verhogen groene verblijfskwaliteit openbare ruimte

Doel is de groene openbare ruimte meer in te richten als verblijfsgebieden, dat wordt bereikt door groen aan te leggen en te beheren met als doel aantrekkelijk te zijn voor spelen, zitten, liggen, kijken en gebruiken. Bij gebruiken gaat het om het verder ontwikkelen en de mogelijkheid geven voor het aanleggen van buurt(moes)tuinen, maar ook het zelfbeheer van ontsteende hofjes of straten.

Daarnaast bieden deze natuurlijke zones een aantrekkelijke omgeving met recreatieve mogelijkheden voor fietsers en wandelaars.

Naast de thema's uit het Groenplan 2011 is er voor veel onderdelen de afgelopen jaren eigen gemeentelijk beleid ontwikkeld dan wel nieuw wet- en regelgeving geïntroduceerd. Deze worden in hoofdstuk 3 behandeld.

3 Beleidswijzigingen na 2011

In dit hoofdstuk bezien we de gewijzigde kaders uit waarbinnen het beheer van de openbare ruimte zich afspeelt: het beleid en de wet- en regelgeving.

3.1 Wettelijke kaders en regelgeving

Rond het beheer van de openbare ruimte bestaat een grote hoeveelheid wetten en regels. Voor het beheer van de openbare ruimte is de zorgplicht die de gemeente heeft voor de openbare ruimte en die voortkomt uit het Burgerlijk Wetboek de belangrijkste. Deze stelt zowel eisen aan het kwaliteitsniveau als de manier waarop de gemeente deze bewaakt via inspecties en controle. Deze zijn niet gewijzigd sinds 2011.

De volledige, actuele wetsteksten zijn te vinden op de website: www.wetten.overheid.nl. De Keur van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht is te vinden op www.agv.nl.

In de afgelopen vijf jaar zijn de volgende wetten gewijzigd dan wel in ontwikkeling:

Wet Natuurbescherming

Voor het groenbeheer is de nieuwe Wet Natuurbescherming kaderstellend. De Wet natuurbescherming is sinds 1 januari 2017 van kracht en vervangt de Flora- en Faunawet, de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998. Deze wet is erop gericht om de Nederlandse biodiversiteit te beschermen en de dieren en planten binnen de Nederlandse wetgeving de plek te geven die hun volgens de Europese (Vogel- en Habitatrichtlijnen) afspraken toekomt. Het groen in Diemen maakt deel uit van de ecologische structuur van Amsterdam. De gemeente Amsterdam had in het kader van de Flora- en Faunawet een door het Ministerie van Economische Zaken goedgekeurde gedragscode. De geldigheid van deze gedragscode liep tot 1 oktober 2017. De gedragscode 'Wet natuurbescherming' van de gemeente Amsterdam vervangt de 'oude' gedragscode Flora- en Faunawet. De Gedragscode Wet natuurbescherming is op www.amsterdam.nl/bestuur-organisatie/volg-beleid/groen/flora-fauna openbaar toegankelijk en de gemeente Diemen conformeert zich hieraan. (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, sd)

Omgevingswet

Er wordt dit moment aan gewerkt om in 2021 de omgevingsvisie in te laten gaan. Deze wet vereenvoudigt en bundelt de regels op het gebied van de leefomgeving. De Waterwet, de Wet Milieubeheer en de Natuurwet zullen dan deels in deze wetgeving opgaan. Deze wet heeft als gevolg dat de gemeente Diemen haar boomverordening moet gaan aanpassen. Alleen is nu nog niet bekend hoe de wet er exact uit komt te zien, waardoor er nu nog niet goed op ingespeeld kan worden. (Rijksoverheid, sd)

Deltaprogramma ruimtelijke adaptatie

De Deltawet ruimtelijke adaptatie heeft als doel om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust ingericht te zijn. Klimaatbestendig en robuust inrichten is sinds 2017 in het beleid opgenomen van de gemeente Diemen. Dat de gemeente Diemen aangesloten is bij "Operatie Steenbreek" vloeit voort uit het beleid dat nu gevoerd wordt om in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust te zijn. Er wordt op dit moment al veel gedaan op het gebied van klimaatadaptatie, zoals het informeren naar bewoners waarom zij hun tuin moeten vergroenen. Er zal echter nog meer nodig zijn dan dat om in 2050 klimaatbestendig te zijn.

Onkruidbeheersing op verharding gifvrij

De gemeente Diemen bestrijdt al vanaf de jaren 80 succesvol het onkruid zonder gif. Sinds 2016 zijn echter alle gemeentes in Nederland verplicht om het onkruid gifvrij te verwijderen. Diemen loopt hiermee dus 35 jaar voorop de wetgeving. Dit houdt in dat deze wetgeving geen consequenties heeft voor het huidige beleid van Diemen.

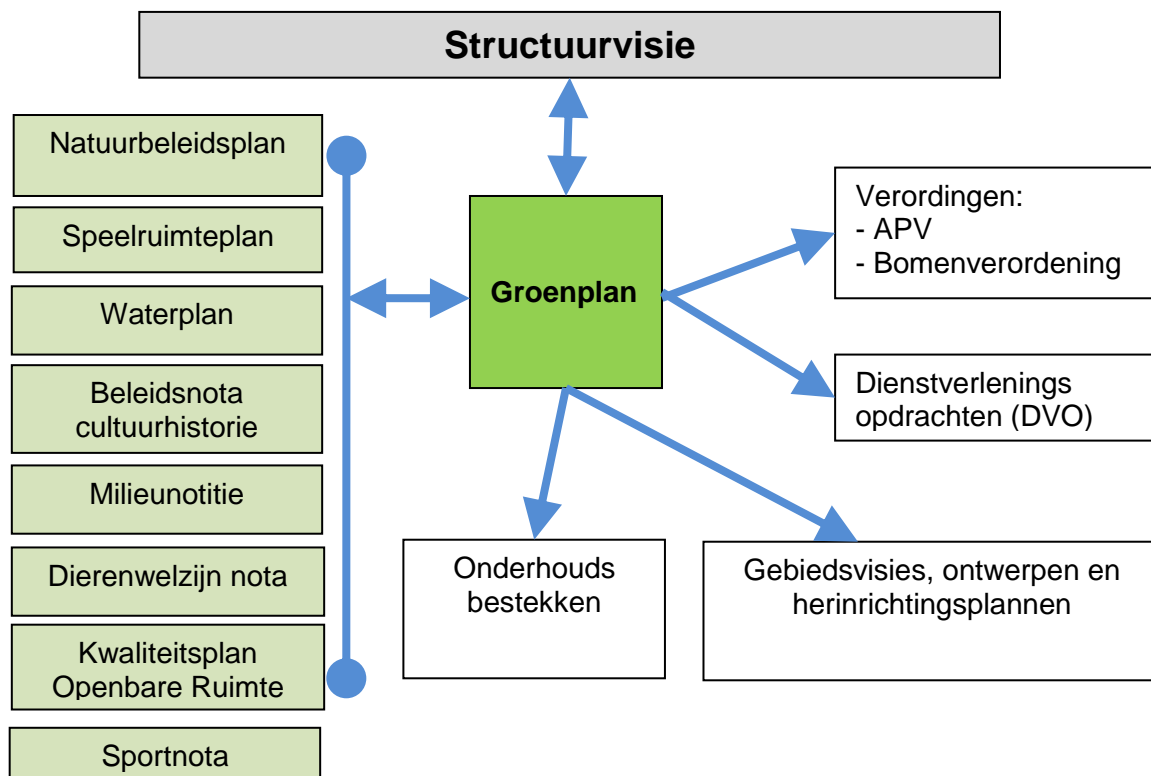
Wet Dieren

In 2013 is de Wet dieren ingegaan. De Wet dieren is een raamwet. De wet zelf stelt een beperkt aantal regels en biedt de mogelijkheid om allerlei zaken over en voor dieren te regelen in Algemene Maatregelen van Bestuur (AMvB's) en ministeriële regelingen. De gemeente Diemen heeft in de dierenwelzijnsnota aangegeven hoe er binnen de gemeente Diemen met deze regels omgegaan wordt. (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, sd)

3.2 Gemeentelijk Beleid

Diemen voert een integraal beleid voor de openbare ruimte. De visie en de beleidsvoorstellen van dit Groenplan bouwen voort op vastgesteld beleid, onder meer uit het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Diemen, het Speelruimteplan, het VGRP (Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan), de Dierenwelzijnsnota en de Sportnota. Zij vormen de basis voor het groenbeleid. (Gemeente Diemen, 2012)

In figuur 2 is dit schematisch weergegeven:

Figuur 2 Schematische weergave van het groenbeleid (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

In 1.2 is het kwaliteitsplan al behandeld – het bestaat uit drie delen. De visie (deel 1), het Kwaliteitsplan waar de inrichtingseisen in staan zoals het materiaalgebruik en de stedenbouwkundige structuur (deel 2) en een programmaboek (deel 3). Het kwaliteitsplan is een paraplu voor veel zaken die zich afspelen in de openbare ruimte zoals het dagelijks onderhoud, de reconstructies, recreatie, spel, sport en ontmoeten. Veel aanbevelingen uit het Groenplan 2011 zijn verwerkt in het Kwaliteitshandboek en is daarmee basis voor de aanpak bij het meerjarenonderhoud (MUP).

3.2.1 Nieuw beleid na 2011

Het Groenplan werd in 2011 geschreven en in de tussenliggende periode hebben er ontwikkelingen plaatsgevonden die om nieuw beleid vragen dan wel voor een onderdeel eigen beleid hebben ontwikkelt.

Diverse onderdelen zijn de afgelopen vijf jaar binnen de gemeente met eigen geformuleerd beleid opgepakt (honden, spelen, participatie, klimaatbestendig, sport, dierenwelzijn) naast diverse onderdelen die betrekking hebben op wijziging in het groenbeheer (zonnepanelen, populieren). Hier worden ze kort benoemd en indien zij invloed hebben op beheer verder uitgewerkt in hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid.

Eigen beleid voor het thema honden

In het 4^e kwartaal van 2018 zal er nieuw beleid voor honden, in de openbare ruimte van kracht worden. Als gevolg hiervan is de beschrijving in een apart plan uitgewerkt.

De belangrijkste uitgangspunten zijn:

- 1) Aanlijnplicht binnen de bebouwde kom
- 2) Opruimplicht binnen de bebouwde kom

Sommige locaties zijn aangewezen als gebied waar honden niet mogen komen, zoals bijvoorbeeld bij kinderspeelplaatsen of schoolpleinen. Om honden vrij te laten bewegen, wordt er naast de paden een strook kort gemaaid. In de gepubliceerde hondenfolder voor de bewoners zijn de exacte locaties en regels te vinden.

Eigen beleid voor het thema spelen

Ook voor spelen wordt eigen beleid uitgewerkt en verwijzen we naar – verschijnt naar verwachting in 4^e kwartaal 2018 - Spelen, bewegen en ontmoeten in de openbare (buiten)ruimte door alle leeftijden.

Meer ruimte voor participatie (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

In de afgelopen jaren is er steeds meer ruimte gekomen voor de participatie van de bewoners van Diemen; bij nieuwe projecten worden de omwonenden en belanghebbenden vanaf de ontwerpfasen betrokken bij het plan en ook zijn er mogelijkheden voor zelf-/of medebeheer gerealiseerd (o.a. door middel van Burger Initiatief Gelden – BIG) om als gemeente in te spelen op initiatieven van bewoners.

Diemen Klimaatbestendig (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

In de bestuursovereenkomst Deltaprogramma staat de ambitie om in 2050 klimaatbewust ingericht te zijn. Dit vereist een verandering in denken en doen: klimaatbestendig en waterbuust inrichten moet in Nederland een vanzelfsprekend onderdeel bij ruimtelijke (her)ontwikkelingen worden.

Klimaatbestendigheid raakt aan de kerntaken van gemeente op het gebied van ruimtelijke ordening en waterbeheer, maar zoekt ook nadrukkelijk naar slimme oplossingen op het gebied van volksgezondheid (bijvoorbeeld een hitteplan), communicatie en burgerparticipatie en calamiteitenbeheersing. Een belangrijk aspect is hoe je als gemeente omgaat met steeds heviger hoosbuien of langdurige regenval. Daarnaast bestaat in Diemen het risico op uitdroging in langere periodes zonder regenval, omdat het grondwater sterk zakt.

De gemeente wil de buitenruimte gaan vergroenen. Hiervoor zal naar geschikte locaties gezocht gaan worden die het toelaten om groener gemaakt te worden. Deze locaties zullen als voorbeeldlocaties gaan dienen om bewoners aan te zetten om hun eigen tuin te vergroenen.

Bewoners van de wijk Vogelweide zullen bij wijze van pilot ontzorgd worden van klimaatadaptief inrichten van de (voor)tuinen, door bij herinrichtingen in de openbare ruimte de (voor)tuinen mee te nemen in de herinrichting. Door de toch te maken kosten binnen het project te besteden aan een klimaatadaptief ingerichte tuin, kan de (voortuin) zonder extra kosten (voor de gemeente) relatief goedkoop aangelegd worden. Als de pilot een succes is zal hier verder meegegaan worden.

Figuur 3 Effect van regenbuien op bestrating (waterregulerende bestrating - 5 ontwerpfactorenrekening mee te houden, 2018)

Sport (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

In de recente sportnota wordt er aandacht gegeven aan de openbare ruimte als ruimte om te sporten. De verwachte toename van de ongeorganiseerde sport rechtvaardigt een strategische inzet van de openbare ruimte als ruimte om te sporten en bewegen.

Dierenwelzijn (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

In 2013 is de Wet Dieren van kracht geworden waarin taken voor de gemeente zijn benoemd omtrent dieren en dierenwelzijn. In het beleid wordt met de Dierenwelzijnsnota helder wat wel en niet is geregeld op het gebied van dierenwelzijn o.a. bevordering van flora en fauna in Diemen. (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, sd)

Gedragscode Flora en Fauna

Hiermee volgen we de gedragscode/beleidslijnen van de gemeente Amsterdam. De huidige gedragscode is uit 2009 en zal vanwege de natuurbeschermingswet aangepast gaan worden. De nieuwe gedragscode dient op dit moment alleen nog door de raad van Amsterdam goedgekeurd te worden, als dit gebeurd is zal deze gedragscode ingaan en de gedragscode van 2009 vervangen. (Gemeente Amsterdam, 2009)

Bomen en Zonnepanelen (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

De gemeente Diemen koestert haar bomen en heeft dit in haar Boomverordening uit 2010 vastgelegd. Tegelijkertijd wordt de plaatsing van zonnepanelen door de gemeente gestimuleerd. Hierdoor kunnen tegenstrijdige belangen ontstaan. Dat vraagt om helderheid hoe wij met gemeentelijke bomen omgaan.

Bomen - Oude Populieren (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

De populier is een snelgroeiende boom die indertijd speciaal voor de houtproductie is gekweekt. Vooral in de zestiger en zeventiger jaren zijn veel van deze populieren aangeplant binnen de bebouwde kom.

Na een jaar of veertig blijkt hij erg breukgevoelig, en omdat de gemeente verantwoordelijk is voor de bomen is het niet wenselijk dat er spontaan takbreuk optreedt en moeten mogelijk bomen worden verwijderd. Op locaties waar gevaarstelling acceptabel is kan rigoureuze snoei worden toegepast.

Ziektes en plagen (zie ook hoofdstuk 5 - Uitvoeringsparagraaf voor beleid)

De Bomenverordening moet worden uitgebreid met Massaria, Essentaksterfte, Kastanjabloedingsziekte en Watermerkziekte, Iepenziekte, eikenprocessierups en spinnelworm. Voor de ziektes en plagen wordt het beleid van de DRO en de GGD van de gemeente Amsterdam gevolgd. (Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening en Geneeskundige en Gezondheidsdienst, 2013)

Verbinden wijkgroen met buitengebied en versterken ecologische hubfunctie

Om de biodiversiteit in Diemen te bevorderen gaat er verder gewerkt worden om de groene gebieden aan elkaar te verbinden, zodat de "stepping stones" voor flora en fauna verder worden uitgebreid. Hierbij zal voornamelijk gebruik gemaakt worden van de ecologische beplanting zoals beschreven op blz. 74 van het Groenplan 2011. De grotendeels natuurvriendelijk en ecologisch ingerichte waterpartijen vervullen de ecologische hubfunctie tussen de woongebieden, het Diemerwandellandschap en het aansluitend buitengebied.

4 Opbouw en visie op groen

Uit het Groenplan 2011 is het gehele deel 2 – hoofdstuk 5 – Visie op structuur en beleid ingehaald door het Kwaliteitsplan. De losse elementen uit het Groenplan zijn gebundeld in het Kwaliteitsplan. Daarin staat helder beschreven wat de visie (deel 1), de stedenbouwkundige structuur (deel 2), de inrichtingseisen en het materiaalgebruik (deel 2a) en een programmaboek (deel 3) zijn. (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

Het kwaliteitsplan is daarmee de paraplu voor de openbare ruimte zoals het dagelijks onderhoud, de reconstructies, recreatie, spel en sport, ontmoeten.

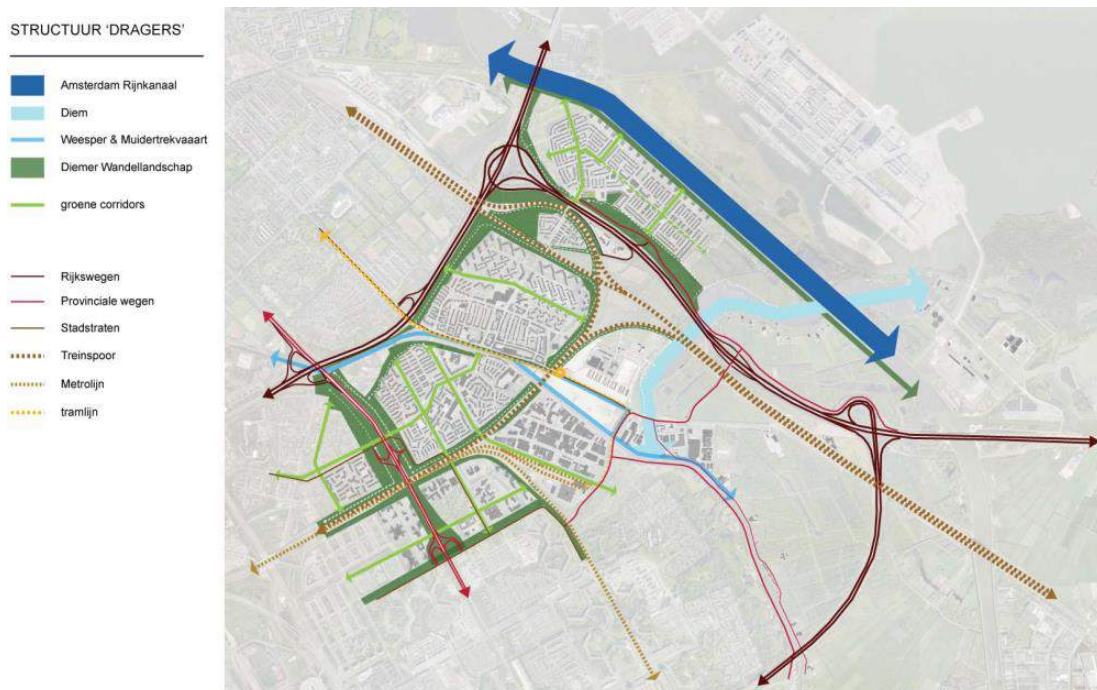
In deze update hanteren wij het Kwaliteitsplan en daar bij behorende onderdelen. Hierin is uitgebreid beschreven hoe bij herstructurering en omgevingsaanpassingen wordt omgegaan met bomen, groen en water ed. De projecten lopen mee met het Programma Meerjaren Onderhoud. (Gemeente Diemen, 2012)

Diemen is gebouwd op een dikke veenlaag die is ontstaan achter de hoger gelegen strandwallen langs de Zuiderzee. In sommige gebieden zoals de Overdiempolder is dit open veenweide landschap met slootjes nog herkenbaar. Bij de bouw van nieuwe woonwijken werd echter eerst een laag zand aangebracht en daar is van het oorspronkelijke landschap niets terug te vinden.

Structuurdragers – Hoofdgroenstructuur

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat; “Er wordt gewerkt aan een Diemense ‘Hoofdgroenstructuur’. We maken extra geld vrij voor het investeren in de natuurwaarden, de verblijfskwaliteit en biodiversiteit. Bestaande natuur wordt optimaal verbonden. Daar waar buurtgroen aansluit op natuur wordt de ecologische verbinding versterkt”. (Gemeente Diemen, 2018) . Het college legt daarmee voor de komende jaren extra focus op Diemense natuur en het zoveel mogelijk verbinden van stukken Diemense natuur met elkaar en waar mogelijk beter aan te sluiten bij buurt- en wijkgroen. Dit kan de natuurwaarden verhogen en positief bijdragen aan de verblijfskwaliteit. (Gemeente Diemen, 2018)

Kijkend naar de natuur in en om Diemen, dan kan gesteld worden dat de Diemense Hoofdgroenstructuur is opgebouwd langs belangrijke structuurdragers zoals het Amsterdam Rijkkanaal, de Weespertrekvaart - Muidertrekvaart (de blauwe assen), de spoorlijnen, de A10 en de A1 (grootschalige infrastructuur).

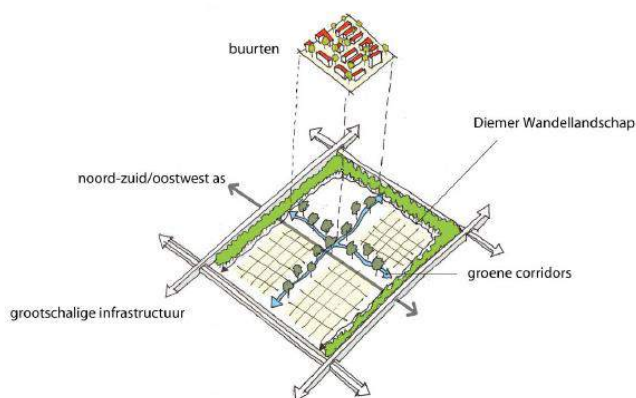
Figuur 4 Structuur dragers Diemen (Gemeente Diemen, 2012)

Figuur 5 Groenstructuur Diemen (Gemeente Diemen, 2012)

Essentieel voor het woongenot van de Diemense bevolking is het Diemer Wandellandschap. Stroken groen langs de grootschalige infrastructuur (snelweg en spoorlijn). Het is enerzijds een barrière, anderzijds een groot groen netwerk. In de afgelopen jaren is het uitgegroeid tot een geliefd wandellandschap dat er intensief door de bewoners wordt gebruikt. Vanuit de wijken is het gebied ontsloten langs de groene corridors door middel van ommetjes.

In onderstaande figuur is dit principe schematisch weergegeven:

Figuur 6 Schematische weergave Diemer wandellandschap (Gemeente Diemen, 2012)

Naast de structuurdragers zijn verbindende assen (Noord Zuid route en Oost West as) en bijzondere gebieden vastgelegd in het Kwaliteitsplan. (Gemeente Diemen, 2012)

De Diemen

3.5 De Diemen

De Diemen behoort tot de oudste landschappelijke elementen in Diemen en het dorp ontleent er zijn naam aan. Het is een herinnering aan de tijd toen Diemen nog aan de Zuiderzee lag en de Diemen een riviertje was dat een verbinding vormde tussen het Bijlmermeer, de Gaasp en de Zuiderzee.

De huidige Diemen is opgesneden in drie delen. Het stuk tussen de Weesperstraat en het spoor/A10 (1e Diemen), het stuk tussen de A10 en het Amsterdam Rijnkanaal (2e Diemen) en het stuk aan de overzijde van het Amsterdam Rijnkanaal tot het Fort Diemerdam (3e Diemen). Het watersysteem ligt op één peil en er is sprake van een samenhangend ecologisch systeem. Het gebied van de Diemen behoort tot de ecologische hoofdstructuur en is tevens benoemd als belangrijke ecologische verbindingzone. De korte Diemen ter hoogte van de Gamma is een feite een vierde fragment van de Diemen, welke een belangrijke ecologische verbinding vormt met de Gaasp.

Door de lage onderdoorgang van de spoorbrug is het (nauwelijks) meer mogelijk om met een boot van de 1e naar de 2e Diem te varen. Voor het voetfiets verkeer ligt er alleen een doorgaande verbinding aan de oostkant. Langs de spoorbrug is een voetbrug aangelegd waardoor het mogelijk is om een rondje te maken rond de 1e Diem. De kwaliteiten van met name de 1e Diem zouden beter tot hun recht kunnen komen wanneer de wandelroute wat consistentier wordt vorm gegeven en het zicht vanaf de dijk op het water wordt verbeterd door een deel van de Elzenboschages te snoeien. De 2e Diem ziet er overwegend zeer fraai uit. De waterkwaliteit is uitstekend. Recentelijk is een sleiger aangelegd om de recreatieve gebiedspotentie beter te benutten.

Ontwikkelingen

Het beheer over het gebied van de Diemen is versnipperd over verschillende uitvoeringsorganisaties. Dit komt het beheer niet ten goede. Er zou gezocht moeten worden naar 1 organisatie die verantwoordelijk wordt gemaakt. Het schaatsbaantje ziet er in de winter prachtig uit maar is de rest van het jaar met de permanente lantaarnmasten geen fraai gezicht. De 3e Diem heeft naast natuurlijke kwaliteiten nog een aantal overblijfselen van de oude werf die hier heeft gestaan. Met de ligging nabij het Fort Diemerdam en de oude lintweg van de Overdiempolder is dit een zone die een hoge potentie heeft. Er is in dit kader behoefte aan een integrale visie op deze zone. Met de komst van IJburg zal de druk op dit gebied alleen maar toenemen. De aanleg

van de Oostelijke ontsluiting IJburg zorgt er tevens voor dat dit gebied van een perfect gebied opeens goed ontsloten wordt. Een integrale visie kan richting geven aan de te verwachten initiatieven en de 'luikende' potenties van dit gebied goed ontginnen.

Richtlijnen de Diemen

verkeer en verblijf

In ecologisch en recreatief opzicht dient dit landschap zoveel mogelijk met elkaar verbonden te worden. Kansen aangrijpen voor een westelijke route onder het spoor en de snelweg. De recreatieve potentie van dit gebied wordt nog onvoldoende benut. Met de komst van Plantage de Sniep alsmede IJburg neemt het belang van deze groene recreatieve zone toe. De oude werf zou zich lenen voor kleinschalige recreatie ondersteunende functies, samen met fort Diemerdam kan zo een sterk leisure gebied ontstaan. Door een deel van de paden langs en tussen de sportvelden op te nemen in de padenstructuur richting de Diemen kan een interessant wandellandschap ontstaan als uitlooptgebied van Plantage de Sniep. Momenteel kenmerkt deze zone zich nog door allerlei hekwerken. Toevoegen van een sleiger die vanaf de dijk aan de kant van Plantage de Sniep tot aan het water loopt zodat contact gemaakt kan worden met het water.

bestrating

Oude lintwegen asfalt. Paden bij voorkeur in een halfverharding.

bomen

Rijke mix van gebiedseigen soorten. Regelmatig elzenhagen boschages verwijderen, met name t.h.v. 1e Diem zodat het zicht op het water behouden blijft.

groen

Toepassing gebiedseigen soorten. Inrichting is dusdanig dat een ecologisch onderhoudsarm beheer kan worden toegepast. Bij voorkeur toepassen van een rijke mix aan gebiedseigen soorten. Hierbij zorgen voor voldoende voedseldragende en schuilplaatsbiedende planten en bomen.

water

Kent een ecologische inrichting met beplanting die ondersteunend is aan een goede waterkwaliteit. Het doorvaarbaar maken van een aantal bruggen en viaducten levert een grote meerwaarde op voor dit gebied.

Figuur 7 De Diemen (Gemeente Diemen, 2012)

Voor bomen en groen zijn de volgende uitspraken belangrijk

Bomen: Rijke mix van gebiedseigen soorten. Regelmatig elzenhagen en boschages verwijderen, met name ter hoogte van 1^e Diem zodat het zicht op het water behouden blijft.

Groen: Toepassing gebiedseigen soorten. Inrichting is dusdanig dat een ecologisch onderhoudsarm beheer kan worden toegepast. Bij voorkeur toepassen van een rijke mix aan gebiedseigen soorten. Hierbij zorgen voor voldoende voedseldragende en schuilplaatsbiedende planten en bomen. (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

Hier mee ligt duidelijk vast welke keuzes er bij de implementatie/ herstructureringen moeten worden gemaakt. Natuurlijk gaat dit in overleg tussen de diverse afdelingen, maar het Kwaliteitsplan is leidend.

5 Uitvoeringsparagraaf voor beleid

Er zijn beleidsthema's die een bijzondere invloed op het groen hebben. Deze thema's komen vanuit maatschappelijke behoeften en ecologische of milieuwwaarden en zijn de afgelopen vijf jaar pregnant naar voren gekomen dan wel ontstaan. Zij stellen aangepaste/nieuwe eisen aan de inrichting en het beheer van het groen in de openbare ruimte.

De volgende beleidsthema's zijn voor Diemen geformuleerd:

- Bomen
- Toepassing beplanting woonomgeving
- Water en oevers
- Participatie en beheer door bewoners
- Het Diemer wandellandschap (met dierenwelzijn- en sportnota)
- Diemen Klimaatbestendig

5.1 Bomen

Bomen en hoofdboomstructuur

De gemeente heeft bijna 11.000 bomen in eigendom en beheer. Bomen zijn binnen de groenstructuur van belang voor beeld, ecologie en functioneren van de openbare ruimte. De Diemense hoofdboomstructuur is vastgelegd op kaart en maakt onderdeel uit van de Bomenverordening. Daarmee is het vastgelegd en beschermd.

De meeste bomenrijen in Diemen maken deel uit van de regionale hoofdstructuur. Diemen voert overleg met de eigenaren om het streefbeeld te behouden of bereiken. (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

Figuur 8 Hoofdboomstructuur Diemen (Gemeente Diemen, 2012)

5.1.1 Bijzondere bomen (Monumentale -, herdenkings- en toekomstbomen)

Er zijn weinig boomstructuren die vanwege hun ouderdom waardevol zijn. De gemeente Diemen is redelijk jong en er staan relatief weinig oude bomen, daarom is het juist belangrijk om juist deze oudere beeldbepalende bomen te beschermen.

In het bebouwde gedeelte van Diemen zijn geen bomen te vinden die ouder zijn dan 50 jaar. De bomen die wel ouder zijn dan 50 jaar staan aangegeven in bijlage 5. Circa 90 % van het bomenbestand is jonger dan 30 jaar, de bomen van 30 jaar en ouder staan verspreid door Diemen centrum en Diemen zuid.

Naast cultuurhistorische waardevolle bomen kennen wij herdenkingsbomen, die belangrijke gebeurtenissen in de samenleving markeren en toekomstbomen, bomen die kunnen uitgroeien tot monumentale boom.

Toekomstbomen

Het college en de gemeente vinden het van groot belang om te investeren in toekomstbomen. Als wij dat niet zouden doen, dan zouden wij door de verzakkende grond en herinrichtingen weinig oude bomen in Diemen hebben.

Bomen die wij benoemen als toekomstboom zijn bomen die niet tot de hoofdboomstructuur horen, nog geen status van monumentale boom hebben, maar wel een belangrijke bijdrage leveren aan de ruimtelijke kwaliteit van Diemen. Bijvoorbeeld bomen bij de entrees van routes en/of van wijken. Voor deze bomen streven wij naar een langere levensduur.

Dit wordt vastgelegd in een bomenlijst, een levende lijst omdat er bomen bijkomen, maar ook bomen worden verwijderd. Zodra een boom aan minimaal één van de criteria voldoet kan de boom aan de lijst toegevoegd worden. De criteria voor bovenstaande bomen staan in onderstaande tabel.

Tabel 1 Criteria voor bijzondere bomen (monumentaal, herdenking, toekomst)

criterium	Eisen
Leeftijd	Minstens 35 jaar oud. Het leeftijdscriterium is niet van belang als het gaat om een boom met grote dendrologische waarde of als het een herdenkingsboom is.
Cultuurhistorische waarde	Vormt een karakteristieke eenheid met een gebouw (bijvoorbeeld Begraafplaats Rustoord met haar beukenrij).
Natuurwaarde	Biedt schuil- of leefgebied voor bijzondere inheemse planten of dieren bijv. een spechtennest. Een boom die als ecologische hubfunctie kan dienen
Zeldzaamheid	Is dendrologisch (bomenwetenschappelijk) zeldzaam
Beeldbepalende waarde	Is beeldbepalend voor de plek, ofwel als solitair ofwel als onderdeel van een groep.
Herdenkingswaarde	Markeren belangrijke gebeurtenissen in de samenleving (bijvoorbeeld Anne Frank boom)
Toekomstwaarde	Heeft gezien leeftijd, conditie en groeiomstandigheden goede vooruitzichten om op middellange termijn in stand te blijven.

Een lijst met de bomen is opgenomen in bijlage 5.

Omgevingswet

In de komende jaren wordt de omgevingswet aangenomen en is het essentieel het behoud van bovenstaande bomen in een aparte paragraaf in het omgevingsplan aan de orde te laten komen. Naast een Omgevingsvisie, waarin het beleid van de gemeente moet staan, is een Omgevingsplan verplicht, waarin alle gemeentelijke regels voor de leefomgeving staan, dus ook regels voor het bomenbeleid. Er is één Omgevingsplan voor het gehele grondgebied van de gemeente. Belangrijk is dus concrete uitspraken te doen over goede bescherming van bomen d.m.v. aparte paragrafen onder “openbaar groen”, “hoofdgroenstructuur” en “ecologische structuur”. (Rijksoverheid, sd)

Kwaliteitsplan openbare ruimte

In het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte Diemen – deel 2 stedenbouwkundige structuur – is duidelijk per hoofdstuk aangegeven hoe met bomen wordt omgegaan bij ontwerp, renovatie en herinrichting van de openbare ruimte. In Groenplan 2011 is opgenomen op welke onderdelen er screening moet plaatsvinden.

Het is in elke fase belangrijk rekening te houden met de boomeisen. Initiatieffase, Stedenbouwkundig Programma van Eisen, Stedenbouwkundig Plan (Maaiveldontwerp), Realisatie en Nazorg. Zowel in de initiatieffase, het SPvE en het maaiveldontwerp kan binnen het bomenbestand een toekomstboom/ -bomen direct worden aangewezen, dit is een belangrijke toevoeging. De gemeente wil deze bomen beschermen en in goede groeivoorwaarden investeren. (Gemeente Diemen, 2012)

5.1.2 BEA-Bomen Effect Analyse

Om bomen te beschermen stelt de gemeente als eis dat een Bomen Effect Analyse (BEA) wordt opgesteld bij de herinrichtingen van woonwijken en straten waar de inspraakverordening van toepassing is. Door de frequente reconstructies is het moeilijk om in de directe woonomgeving van Diemen bomen volwassen te laten worden.

De BEA wordt daarnaast bij het vellen van houtopstanden die deel uitmaken van de hoofdgroenstructuur en hoofdbomenstructuur toegepast.
Bij de vervanging van dode of beschadigde bomen is een BEA niet vereist.

5.1.3 Boomwaarde en duurzaamheid soort

Bij herinrichtingsprojecten is het uitgangspunt dat we inzetten op behoud van de bomen. Hierbij wordt gekeken naar of een boom voldoende ruimte heeft, of deze goed kan uitgroeien en of de boom goed verplant kan worden. Daarnaast zal gekeken gaan worden of de soortkeuze past bij het streefbeeld dat voor ogen gezien wordt. Naast deze aspecten speelt ook het kostencomponent mee in de afweging. Er wordt ook gekeken naar de boomwaarde, verplantkosten en de resterende levensduur. De boomwaarde zal doormiddel van een taxatierapport bepaald worden op basis van de Richtlijn Boomveiligheids-registratie. Als richtlijn wordt gesteld dat als de verplantkosten van de boom 50% of meer zijn dan de huidige boomwaarde, dat de boom gekapt gaat worden, bij een onderbouwde reden kan hiervan worden afgeweken. Bomen van de 3^e grootte (kleinste formaat) worden niet verplant, omdat het planten van een nieuwe boom minder kost.

Daarnaast wordt naar de duurzaamheid van de soort gekeken (een eik is duurzamer en wordt eerder behouden dan een populier). Als er gekozen wordt voor het kappen van de boom, dan dient de plantmaat voor een nieuwe boom gelijkwaardig te zijn aan de gekapte boom. Daarbij gelden twee voorwaarden: de kosten mogen niet hoger zijn dan een eventuele verplanting en de maat van de nieuwe boom in de openbare ruimte is niet groter is dan 50 cm stamomtrek op 130 cm hoogte vanaf maaiveld. Tevens wordt dan de keuze gemaakt tussen meerdere kleine bomen of dat er één boom van een grotere maat wordt genomen.

5.1.4 Plantplaatsen

Bij het kiezen van plantplaatsen wordt er voor gezorgd dat de boom in omstandigheden geplant wordt, waarin hij een langere tijd vitaal kan blijven staan. Als oplossing worden bomen structureel hoger aangelegd waardoor bomen minder snel met verzakkingproblemen (waterstand) te doen krijgen. Ook wordt zo veel als mogelijk voorkomen dat bomen in verharding worden geplant. Indien het bomen van de hoofdstructuur zijn worden grotere boomspiegels aangelegd.

De bomen worden geregistreerd in een boombeheersysteem, er zijn duidelijke criteria waaraan voldaan moet worden bij de aanplant van bomen.

5.1.5 Vergroten boombestand

Conform de wens uit het coalitieakkoord 2018-2022 wordt er gekeken naar wat er mogelijk is om de openbare buitenruimte te vergroenen. Hierbij kan wellicht gedacht worden aan het inrichten van Tiny Forests en/of soortgelijke varianten, waarbij ecologie en klimaatadaptatie de uitgangspunten zijn. Dit zijn ook de uitgangspunten voor het inrichten van een cluster bomen in de openbare ruimte. Bij deze inrichting zal wel gekeken moeten worden waar het mogelijk is, want op veel plaatsen is het niet mogelijk vanwege tegenstrijdige belangen. Daarnaast gaat er in de komende tijd onderzocht worden wat voor manieren er zijn om bomen langer in leven te houden. Op dit moment kunnen de meeste bomen niet heel lang mee, omdat de veengrond verzakt en veel bomen de ophoging van grond niet goed verdragen. Er zal daarom geëxperimenteerd gaan worden om te onderzoeken wat mogelijk is om bomen in leven te houden. (Gemeente Diemen, 2018)

5.1.6 Bescherming bij werkzaamheden

Daarnaast willen wij bestaande bomen duurzaam behouden door ze optimaal te onderhouden en bij reconstructies te beschermen.

Vanaf 2016 heeft er binnen de gehele gemeente een inhaalslag op boombeheer plaatsgevonden, die in de 1^e kwartaal van 2018 is afgerond en daarmee weer actueel is. Alle bomen hebben dan een snoeibeurt gehad, dit kan zowel begeleidingssnoei (voor jonge bomen) als onderhoudssnoei (voor oude bomen) zijn geweest. Eind 2016 is een volledige VTA (Visual Tree Assessment) van alle bomen gehouden in Diemen. Het beheer van de bomen (regelmatige VTA-inspectie - gezonde bomen 1 x per 5 jaar, attentiebomen 1 x per jaar) is niet gewijzigd, dit bestaat nog steeds uit het verwijderen van dood hout, krooncorrecties, snoeien op veiligheid of verbeteren van groeiomstandigheden.

Figuur 9 Werkprotocol voor bomen

5.1.7 Bomenverordening Diemen

Voor het beheer van en inrichting met bomen geldt de Bomenverordening van Diemen als basis. Hierin staat het beleid voor de juridische bescherming van bomen. Verder geeft het uitgangspunten voor aanvragen voor kap van bomen, herplantplicht, schaderegeling en lepziekte. In de afgelopen jaren is bewezen dat de Bomenverordening goed wordt gebruikt, zowel door de inwoners als de ambtenaren. (Gemeente Diemen, 2010)

Op dit moment is de boomverordening afdoende. Echter zal in een paar jaar de omgevingswet ingaan. Het kan zijn dat het door de omgevingswet nodig is de boomverordening te actualiseren. De boomverordening zal in dat geval aangepast gaan worden, zodat de boomverordening rechtsgeldig blijft.

5.1.8 Ziektes en plagen

Platanen kunnen worden aangetast door een schimmel (*Splanchnonemaplantini*). De ziekte (*Massaria*) veroorzaakt snel optredende houtrot in de takken van de Platanen met takbreuk als gevolg. Dit kan problemen opleveren met betrekking tot de openbare veiligheid. Een frequente controle van de bomen is noodzakelijk.

Sinds de jaren 90 wordt de es aangetast door de schimmel essenvlieskelkje (*Chalarafraxinea*). De schimmel leidt tot *essentaksterfte*. Dit jaar is de aanwezigheid van de schimmel uiterst ernstig geworden en tot op heden is er geen remedie tegen de essentaksterfte. Een deel van de bomen is minder vatbaar. Doordat Diemen geen monocultuur heeft zullen naar alle waarschijnlijkheid de gevolgen voor Diemen meevallen. In Diemen is vijf procent van het bomenbestand es, waardoor de eventuele gevolgen niet groot zullen zijn. De hoogste concentraties staan nu bij de Tobias Asserlaan en de Griend. Hier zouden de eventuele gevolgen het grootst kunnen zijn.

De *kastanjabloedingsziekte* (*Pseudomonas syringae*) tast kastanjes aan. Op de bast ontstaan roestbruine vochtige plekken die gaan bloeden en op de bast korstvormige roestvlekken laten ontstaan. Onder deze plekken sterft het weefsel af en ontstaan er scheuren die kunnen leiden tot het afsterven van de boom. Daarnaast teistert sinds eind jaren 90 de mineermot de witte Paardenkastanje. De larve van de vlinder leeft van het bladmoes, waardoor er bruine vlekken aan de bladeren ontstaan en deze kunnen afsterven en geeft – eerder dan de herfst - bladval. Om de mineermot te bestrijden zal gekeken gaan worden of er natuurlijke vijanden ingezet kunnen worden, zoals de sluipwesp.

Bij zacht houtsoorten, zoals de wilg is de belangrijkste ziekte de *watermerkziekte* (*Brenneriasalicis*) die de vaten verstopt, waardoor delen van de boom of gehele bomen afsterven. De wilgenhoutrups vreet een uitgebreid gangenstelsel waardoor de takken en stam van de boom ernstig worden verzwakt.

De iepenziekte is een ziekte die bij iepen ontstaat door een schimmel (*Ophiostoma ulmi*). De schimmel tast de houtvaten van de iep aan. De iep probeert de schimmel te weren door de houtvaten af te sluiten, maar hierdoor wordt ook de watervoorziening naar de takken afgesloten en verdroogt de iep. Dit resulteert uiteindelijk erin dat de iep sterft.

Deze ziektes en plagen kunnen een dermate groot risico opleveren voor de openbare veiligheid dat zonder vergunning moet kunnen worden gekapt en de vergunning achteraf wordt verleend.

Naast deze ziektes hebben de zomereiken in Diemen last van de eikenprocessierups (*Thaumetopoea processionea*). Dit is een rups die brandharen heeft en gevaarlijk kan zijn voor de volksgezondheid. Er wordt meerdere keren per jaar gecontroleerd op aanwezigheid van de eikenprocessierups. Als de eikenprocessierups is aangetroffen wordt de eikenprocessierups door een erkend bedrijf weggezogen. Het wegzuigen wordt gedaan, zodat er geen brandharen achter blijven. In de komende periode zal de gemeente Diemen gaan proberen de eikenprocessierups ecologisch te bestrijden door natuurlijke vijanden, zoals de koolmees aan te trekken. In het najaar van 2018 zullen hiervoor in Diemen verscheidene koolmezenkasten geplaatst gaan worden. Op deze manieren zal de eikenprocessierups in Diemen bestreden worden. Door deze methodes komt de volksgezondheid niet in gevaar en hoeven de bomen ook niet gekapt te worden.

In de gemeente Diemen komt de spinselmot in de maanden mei en juni veel voor. De spinselmot verpakt de boom waar die in zit in een wit web. Echter is de spinselmot niet gevaarlijk voor mensen en zullen de bomen het overleven. Dit is de reden dat de spinselmot niet bestreden wordt.

5.1.9 Boomsoortenkeuze en groeiplaats

Voor een duurzaam bomenbestand geldt dat de soortkeuze goed afgestemd moet zijn op de groeiomstandigheden in Diemen. We handhaven de uitgangspunten uit het Groenplan 2011:

- In de nattere delen van de groene zones en grote plantsoenen toepassen van soorten die tegen hogere grondwaterstand kunnen en van nature in een weinig gebied thuishoren. Soorten als Es, Els, Lijsterbes die in de directe woonomgeving geplant kunnen worden. Op minimaal 15 m afstand van verharding en bebouwing zijn dat Populier, Wilg en Zachte berk.
- Soorten die relatief goed tegen verplanten en of mee-ophoging kunnen en vooral worden toegepast in de woonwijken zijn soorten als Plataan, Linde, Haagbeuk, Ginkgo, Christusdoorn, Els (*Alnus spaethii*).
- Beeldbepalende toekomstbomen staan bij voorkeur op verhoogde delen (“terpen”) zodat ze bij inklinking van de bodem toch hoog genoeg boven het grondwater staan en ook na een volgende herinrichting nog hun standplaats kunnen behouden.

5.1.10 Zonnepanelen

De gemeente Diemen koestert haar bomen en heeft dit in haar Boomverordening uit 2010 vastgelegd. Tegelijkertijd wordt de plaatsing van zonnepanelen door de gemeente gestimuleerd. Hierdoor kunnen tegenstrijdige belangen ontstaan.

Bestaande bomen kunnen de productiviteit van zonnepanelen ongunstig beïnvloeden, dan wel het zonlicht belemmeren. Dat vraagt om helderheid hoe wij met gemeentelijke bomen omgaan.

Het gemeentelijke beleid is: het bestaan of ontstaan van schaduw door gemeentelijke bomen is nimmer aanleiding om de betreffende boom extra te snoeien of te kappen.

In een bestaande situatie waarbij sprake is van een reeds ingerichte openbare ruimte inclusief een bestaand bomenbestand prevaleert de boom. Dit betekent dat men bij de plaatsing van zonnepanelen rekening dient te houden met bestaande bomen. Als blijkt dat door de aanwezigheid van de bomen er niet voldoende rendement behaald wordt, zal de afweging gemaakt moeten worden of het plaatsen van zonnepanelen zinvol is. Er wordt niet gekapt of gesnoeid om het dak meer rendabel te maken.

Bij nieuwbouw is de situatie minder complex. Vanaf de plaatsing van huizen en bomen kan op voorhand rekening gehouden worden met plaatsing van zonnepanelen om zo de optimale omstandigheden te creëren, waarbij - naast plaatsing – ook bij de boomkeuze voldoende rekening wordt gehouden met uitgroei van de boom, zodat er geen of vrijwel geen belemmering van de bezonning is op het dakvlak.

Bij herinrichting van de openbare ruimte en bestaande bomen niet kunnen worden gehandhaafd gelden dezelfde omstandigheden als bij nieuwbouw. Daar waar bestaande bomen worden gehandhaafd is er sprake van een bestaande situatie. Indien een bestaande boomstructuur na herinrichting moet worden aangevuld of hersteld geldt aanplant van dezelfde soort, ook indien dit in tegenspraak is met de opbrengst van het paneel.

Kort samengevat:

- Bestaande situatie - prevaleert de boom. Er wordt niet gekapt of gesnoeid om het paneel meer rendabel te maken.
- Bij nieuwbouw – zowel met bomen als panelen rekening houden. Optimale omstandigheden creëren.
- Bij herinrichting en kap bestaande bomen - dezelfde omstandigheden als bij nieuwbouw.
- Bij herinrichting en handhaven bestaande bomen - bestaande situatie, dus prevaleert de boom.

Door de gemeente zal de keuze moeten worden gemaakt onder welke omstandigheden een omgevingsvergunning (vanaf 2021 gaat de nieuwe wet gelden) moet worden aangevraagd. Zonnepanelen op een dak plaatsen is in principe vergunningsvrij, echter er kunnen omstandigheden zijn die dat beletten.

5.1.11 Oude Populieren

De populier is een snelgroeende boom die indertijd speciaal voor de houtproductie is gekweekt. Vooral in de zestiger en zeventiger jaren zijn veel van deze populieren aangeplant om wijken snel groen aan te kleden. In Diemen zijn Canadese populieren (*Populus x canadensis*) aangeplant, vooral cultivars als 'Robusta' en 'Heidemij'.

Dat snelle groei ook nadelen heeft (korte vezels, dunne wanden, grote cellen met water) blijkt bij deze bomen na een jaar of veertig. Na het beëindigen van de lengtegroei ontwikkelt de boom uitzakkende takken, die erg breukgevoelig blijken. De toentertijd aangeplante populieren vormen nu een risico qua takgrootte en breukrisico. De gemeente is verantwoordelijk voor de bomen en binnen de bebouwde kom is niet wenselijk dat er spontaan takbreuk optreedt.

Bomen met uitzakkende takken en oude breukplaatsen zullen moeten worden verwijderd. Bij mogelijk boombehoud kan dat alleen op locaties waar de populieren geen gevaar vormen. Als onderhoudsmaatregel is alleen rigoureuze snoei mogelijk. Het beste is de afstaande takken te snoeien en de opgaande takken intact te laten.

5.2 Toepassing beplanting woonomgeving

5.2.1 Woonomgeving en biodiversiteit

Het groen in de woonomgeving van Diemen is de afgelopen jaren veranderd.

In de compacte wijken en de wijken met woonerven is de keuze gemaakt om het natuurlijk groen met bloemrijk gras te beperken en meer kleur en bloei d.m.v. vaste planten en hagen aan te brengen. Er is veel energie gestoken in het van "sober en doelmatig" naar in de woonomgeving meer "fleur en kleur" brengen.

Door de toepassing van vaste planten of ecologische bloembollenmengsels in de woonwijken wordt de natuurbeleving bij bewoners gestimuleerd en gewaardeerd. Daarnaast is de kleurrijke beplanting een goede promotie voor de gemeente Diemen.

Vaste planten zijn erg aantrekkelijk voor vlinders en insecten en zo wordt de biodiversiteit op andere wijze gediend.

In de directe woonomgeving zijn er niet echt locaties voor ruige plekken beschikbaar, de omvang is vaak te klein – inheemse struiken nemen veel ruimte in - en ook het gebruik vraagt om andere inpassingen. Daarnaast geldt het veiligheidsaspect. Zo is er de afgelopen jaren bosplantsoenen verwijderd om plaats te maken voor meer open ruimte met lagere beplanting. Daarnaast is meer verlichting van open ruimtes in zowel woonbuurten als ook in het kantoreengebied aangebracht.

5.2.2 Grotere Plantsoenen en biodiversiteit

Daarentegen wordt op locaties waar grotere plantsoenen en het laten ontstaan van ruigere gedeeltes mogelijk is, dit sterk gestimuleerd. De gemeente vindt natuurontwikkeling, toename van biodiversiteit en duurzaamheid erg belangrijk. Dit staat onder andere vermeld in het coalitieakkoord 2018-2022 in de volgende bewoording; "Waar mogelijk verbetering van de flora en fauna waarden". De gemeente wil hierbij onder andere de kansen voor inheemse soorten zoals libellen, vlinders en andere insecten, struweelvogels en amfibieën vergroten. Ook het toepassen van streekeigen bomen en struiken die goed op veengrond groeien, kunnen daar een bijdrage aan leveren. (Gemeente Diemen, 2018)

Het groen in het Diemer wandellandschap, in de ruim opgezette wijken zoals Ruimzicht, Biesbosch en de parkachtige stroken rond de hoogbouw bestaat grotendeels uit bosplantsoenen met inheemse soorten, waaronder soorten met eetbare vruchten zoals hazelaar en sleedoorn. De grotere plantsoenen hebben een ondergroei van dichte struiken en randen met brandnetels om de bospartijen heen. Dit is gunstig voor de vleermuizen, broedvogels en vlinders. Dit beleid zetten wij voort. (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

5.2.3 Bestrijding van niet gewenste kruiden

Het beheer van groenstroken gebeurt in Diemen al sinds de jaren 80 zonder chemische bestrijdingsmiddelen, want deze vervuilen het grondwater, de watergangen en vijvers. Sinds 2016 is het wettelijk vastgelegd dat er geen glyfosaat meer mag worden gebruikt door gemeentes. De aanpak die in de directe woonomgeving wordt gedaan is branden, verwijderen door heet water, stomen, harken, borstelen, mulgen, schoffelen of maaien met de bosmaaier.

Kruiden die een probleem opleveren voor de openbare veiligheid of volksgezondheid worden altijd bestreden. De vegetatie die hieronder vallen zijn Japanse Duizendknoop, Ambrosia en Grote Berenklauw.

5.2.4 Soortenkeuze

De soortkeuze bepaalt mede de natuurwaarden. In de grotere groenstroken komt plaatselijk het venige karakter van Diemen meer tot uiting. Een passende soortkeuze die aansluit op de soorten in de omgeving van Diemen draagt bij aan meer samenhang in de natuur. We houden nog steeds vast aan de soortkeuze in het Groenplan 2011 en letten conform het coalitieakkoord extra op plekken waar hoofdgroen en wijkgroen elkaar kruisen om als hubfunctie te fungeren. (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011) (Gemeente Diemen, 2018)

5.3 Vaste Planten

Woonomgeving

Een groot deel van de plantsoenen in Diemen is klein van maat. In de compacte wijken en de wijken met woonerven zijn de mogelijkheden voor natuurlijk groen beperkt. In de directe woonomgeving is de behoefte aan meer kleur duidelijk in de participatiegesprekken naar voren gekomen. Vooral bij herinrichtingen (bijvoorbeeld Ruimzicht) is in samenspraak met bewoners, het doel van de herinrichting besproken en gezamenlijk gezien welk beeld zij voor ogen hadden. Vandaar dat de afgelopen jaren de keuze is gemaakt om met vaste planten en heesters in de directe woonomgeving fleur en kleur te brengen.

Besparing op het onderhoud is door een andere samenstelling van het groen niet gerealiseerd omdat de gemeente hier extra inspanning moet verrichten voor een verzorgd beeld, tot op heden is dit wel met gelijkblijvend budget gelukt. In het financiële hoofdstuk wordt dit verder uitgewerkt.

5.3.1 Keuze vaste planten

Bij de keuze van de vaste planten is een eis dat zij niet uitzaaiend zijn. Daarnaast moet de beplanting binnen 1 jaar voor 80% aansluitend zijn met andere beplanting. De beplanting moet niet betredingsgevoelig zijn (dat geeft minder schade en inboet) en het sortiment moet passend zijn voor de Diemense grondslag. Voor het onderhoud worden de vaste planten 1 x per jaar geknipt, het sortiment is dus afmaaibestendig, wat qua onderhoud eenvoudiger is. Bij een eventuele afwijkende keuze richten wij de ondergrond zo in dat planten goed kunnen groeien. De keuze voor vaste planten wordt alleen gemaakt als de locatie geschikt is en er qua grootte beheerbare groepen mogelijk zijn. We maken daarbij de keuze dat het vooral zomer- en herfstbloeiers zijn. De voorjaarsbloeiers zijn vooral te vinden in de bollen. Hiervoor wordt een aangepast sortiment toegepast dat bij ecologisch beheer hoort. Beheersmatig brengt dit een beperkte hoeveelheid extra kosten met zich mee.

Samengevat worden de volgende richtlijnen toegepast:

- Vaste planten alleen toepassen in grote groepen in verband met beheerbaarheid
- Plantafstand en plantmaat toepassen waarbij een plantvak binnen een jaar voor 80% sluitend is
- Voor aanplant compost of champost aanbrengen zodat de groeiomstandigheden optimaal zijn.
- De planten worden 1x per jaar in het voorjaar afgemaaid en bemest.
- In bloemperken dan ook geen voorjaarsbollen toepassen, alleen late bloeiers.
- In schaduwrijke boomspiegels vinca of andere schaduwminnende soorten toepassen.

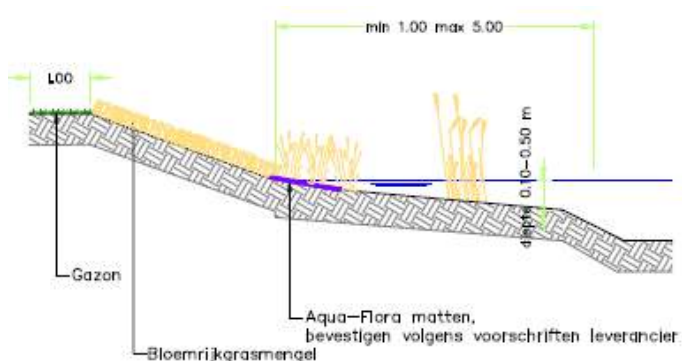

Figuur 10 Foto van een plek met kleur en fleur

5.4 Water en Oevers

Het water in de openbare ruimte van Diemen heeft belangrijke functies. Voor de waterhuishouding (berging en afvoer van regenwater), ecologie en recreatie. De gemeente Diemen investeert in kennis op het gebied van waterveiligheid en veranderende omstandigheden in het klimaat. In hoofdstuk 5.10 wordt nader op de klimaatadaptatie ingegaan.

Diemen loopt al jaren voorop met haar natuurvriendelijke oevers. Een natuurvriendelijke oever is een door de mens ingerichte oever om de ontwikkeling van natuur, landschap en ecologie te verbeteren. Het heeft veel voordelen: verbetering van de waterkwaliteit, vergroting van het waterbergend vermogen, minder wateroverlast, vergroting soortenrijkdom etc.

Figuur 11 Schematische tekening van een natuurvriendelijke oever (Rijkswaterstaat, 2005)

De geleidelijke overgang van nat naar droog in de vorm van een flauwe helling zorgt dat verschillende leefmilieus ontstaan waar diverse planten en dieren kunnen leven. Hierdoor verbetert de waterkwaliteit. De ecologische oevers zijn breder en kunnen in hun bloemen- en soortenrijkdom erg gevarieerd zijn. Ook ontstaat er meer ruimte om water te bergen. Er zal minder wateroverlast optreden omdat piekafvoeren kunnen worden afgevoerd; in droge perioden fungeren deze oevers als waterbuffer voor water.

Natuurvriendelijke oevers spelen een cruciale rol bij de waterkwaliteit door de waterzuiverende eigenschappen van water- en moerasplanten. Ook vormen ze een leefgebied voor vissen, insecten, amfibieën en kleine zoogdieren. Voor de ecologie is het belangrijk dat de oeverlijn zo gevarieerd mogelijk is om een breed scala aan verschillende leefgebieden te bieden. Daarnaast is een gevarieerde oeverbeplanting waardevol als voedselbron voor insecten. En waar een hoge ecologische kwaliteit met een hoge biodiversiteit aanwezig is, kunnen ook burgers genieten van de rijkdom in planten en dieren (waterbeleving). Kinderen kunnen natuurervaringen opdoen. Voorwaarde is dat het zicht op en toegang naar het water gewaarborgd zijn. Bovendien zijn onbeschoeide oevers veiliger voor kinderen en dieren.

Sinds het vorige Groenplan is de lengte bijna verdrievoudigd. Daarmee heeft de groenblauwe ecologische structuur van Diemen een stevige impuls gekregen.

Ook is in de afgelopen jaren is het beheer van de stroken/taluds (enkele meters) d.m.v. aanpassing van het maaieregime op de natuurkalender gewijzigd. Momenteel sturen we op een zodanig regime dat er orchideeën gaan ontstaan. Dit betekent dat 1 keer per jaar of om het jaar wordt gemaaid, waardoor een vegetatie van riet, rietgras, harig wilgenroosje, moerasandoorn en andere ruigtekruiden ontstaat. Dit is gunstig voor de natuur. Veel dieren vinden hier een schuilplek. Dit beheer heeft wel een keerzijde, het is duurder dan regulier onderhoud met beschoeiingen.

De kruidachtige oevervegetaties in Diemen horen allen tot de graslanden en ruigtevegetaties van de (matig) voedselrijke bodems. De genoemde soorten in het Groenplan vinden we dan ook in de huidige oevers terug.

Met het afronden van de inrichting oevers waterpartijen Diemerplolderweg zijn alle bestaande waterpartijen in Diemen natuurvriendelijk ingericht conform het Meer Jaren Plan Oevers 2012-2018. (Gemeente Diemen, 2012)

Figuur 12 Foto van natuurvriendelijke oevers

5.5 Participatie en Zelfbeheer

De gemeente streeft er naar om bewoners en gebruikers zo veel mogelijk bij het groen te betrekken. De afgelopen jaren heeft dit zich sterk ontwikkeld. Opvallend is de grote deelname van bewoners en vrijwilligers bij het onderhoud in Diemen. Dit gaat van geveltuintjes, buurtmoestuinen tot het meehelpen bij Spoorzicht. Ruim 5 hectare is inmiddels in onderhoud bij de bewoners.

Figuur 13 Foto van een geveltuint

In het coalitieakkoord 2018-2022 staat; “We blijven inzetten op het zoveel mogelijk betrekken van inwoners en het versterken van participatie. Door betere participatie ontstaan immers betere afwegingen”.

Het college ziet vooral de brede maatschappelijke tendens van (behoefte aan) meer zelfbestuur, participatie en doe-democratie, waaraan de gemeente in haar roluitoefening invulling dient te geven. Met het motto 'Ontmoeten & verbinden' is in Diemen de route ingezet naar een vernieuwde rol in het samenspel tussen gemeente en gemeenschap. Met het motto "duurzaam samenleven" wordt die ambitie nog meer uitgebouwd naar verblijven, vergroenen en investeren in natuurwaarden. (Gemeente Diemen, 2018)

Het college werkt volgens twee lijnen:

1. Doorgroeien naar een nieuwe werkcultuur en bestuursstijl, waarbij ontmoeting voorop staat in de manier van werken, en de gemeente de zelfredzaamheid en eigen initiatieven van inwoners, bedrijven en instellingen stimuleert en faciliteert.
2. Ontwikkelen en toepassen van een nieuw instrumentarium voor participatie, waarbij de gemeente vormen en rollen hanteert die merendeels uitgaan van 'overheidsparticipatie'. Bij "Burgerparticipatie" ligt het initiatief bij de gemeente. Bij "Overheidsparticipatie" ligt het initiatief vanuit de bevolking en ondersteunt de gemeente. Burgerparticipatie in de beleidsontwikkeling is sterk verankerd in de gemeentelijke organisatie, waarbij verschillende werkvormen worden gehanteerd om de gemeenschap te betrekken, zoals grootschalige enquêtes, klankbordgroepen, persoonlijke benadering en inloopavonden.

Diemen hanteert de volgende uitgangspunten:

- De gemeente Diemen is een betrouwbare partner en neemt burgers die participeren serieus. Ze is transparant en open over de bedoelingen van de participatie.
- De gemeente Diemen zorgt dat de informatie die voor een participatietraject nodig is, makkelijk beschikbaar is en dat deelname eenvoudig is. Vooral duidelijkheid vooraf over de rol van participatie in de besluitvorming en de rol van burgers en andere partijen is belangrijk.
- De gemeente Diemen erkent de verschillen tussen diverse bewoners en organisaties. Daarom maakt zij gebruik van verschillende participatievormen en -instrumenten, passend bij de doelgroep en bij het voorliggende vraagstuk. Ieder vraagstuk kent zijn eigen schaal.
- Bij belangrijke (beleids-)beslissingen neemt de gemeente Diemen participatie op als vast onderdeel van het besluitvormingsproces, waarbij het de voorkeur verdient om daar ruim plaats aan te geven. Wanneer er geld, menskracht of tijd ontbreekt om participatie zorgvuldig in te richten, dan vraagt dat ook om een expliciete keuze en een motivering.
- De gemeente Diemen hanteert de participatieladder als instrument om te bepalen op welk niveau er inbreng van burgers gevraagd wordt.
- Voor een participatietraject start, verzekert de gemeente Diemen zich ervan dat er genoeg beleids- en beslisruimte is om de gekozen participatietrede ook geloofwaardig te gebruiken. De bestuurlijke opdrachtgevers zijn zich bewust van de gekozen trede.
- De gemeente Diemen zorgt dat deelnemers voorafgaand aan participatie weten: wat hun rol is; wat er met hun inbreng wordt gedaan; hoe lang het traject gaat duren.
- De gemeente Diemen zorgt voor goede en regelmatige communicatie met deelnemers aan burgerparticipatie. Voorafgaand scheidt de gemeente duidelijkheid over de rolverdeling tussen burgers en gemeente, de participatietrede, de planning, etc. Ook tijdens de participatie moet er regelmatig contact zijn over de tussentijdse resultaten en ontwikkelingen om de betrokkenheid op peil te houden.
- Digitale middelen zijn voor de gemeente Diemen een hulpmiddel bij burgerparticipatie.

Op deze wijze worden bewoners en gebruikers betrokken bij herinrichtingprojecten en het stimuleren en ondersteunen van zelfbeheer door bewoners.

Bij zelfbeheer ligt het initiatief afwisselend bij de gemeente of bij de bewoners. Bij herinrichtingprojecten kan de gemeente de aanleg van geveltuinen, het adopteren van boomspiegels actief stimuleren, maar ook door buurttuinen in samenspraak met bewoners aan te leggen. Afhankelijk van de situatie kiest de gemeente er voor om inwoners de inrichting van boomspiegel, bloembak of geveltuin zelf te laten verzorgen of om een bijdrage te leveren in de vorm van plantgoed of aanleg.

De materiaalkosten voor de aanleg van zelfbeheer initiatieven wordt gefinancierd vanuit de burgerinitiatief gelden (BIG). Vanuit dit fonds kan een initiatief van een individuele burger of

een collectief worden ondersteund. Het streven is om bewoners zelf de subsidie aan te laten vragen, maar de gemeente investeert in een goede begeleiding van het proces. Momenteel wordt gezien hoe de aanvraagprocedure BIG gelden kan worden herzien om het voor bewoners zo laagdrempelig en transparant mogelijk te maken.

Voor het zelfbeheer van boomspiegels, geveltuinen, bloembakken en buurttuinen gelden een aantal randvoorwaarden:

- Het terrein (boomspiegel, gevel- of buurttuin) blijft gemeentegrund.
- Bewoners voeren het onderhoud van de beplantingen zelf uit.
- Als er geen onderhoud meer gepleegd wordt, stuurt de gemeente een brief aan de bewoner(s). Als hierna geen verbetering volgt, wordt de geveltuin dichtgestraat of het beheer aan de boomspiegel weer overgenomen.
- De voorwaarden voor het beheer worden in een contract vastgelegd en ondertekend door bewoner en gemeente.
- Bij het beheer van boomspiegels mag de boom of de verharding eromheen niet beschadigd worden. Geadopteerde boomspiegels worden gemarkeerd met een paaltje.
- Geveltuinen mogen door bewoners zelf worden aangebracht en worden beplant. Voorwaarde is dat de loopruimte op de stoep minimaal 1,50 m is. Indien de hele straat geveltuinen wil hebben, kan de gemeente helpen de tuintjes in één keer aan te leggen.
- Bloembakken kunnen op straatinitiatief worden aangebracht, ook hier kan de gemeente helpen de bloembak te plaatsen en te beplanten.
- Reeds bestaande beplantingsvakken in een straat kunnen door bewoners ook wel worden beplant en onderhouden. De gemeente stelt in dit geval eisen aan het type beplanting en het onderhoud. Zo mogen hierin bijvoorbeeld geen kerstbomen worden geplant, ook mogen deze vakken niet worden gebruikt om hier fietsen te stallen of vuilnisbakken neer te zetten.
- Voor het zelfbeheer van grotere oppervlakken (zoals een plantsoen of een perceel dat niet aan een woning ligt) stelt de gemeente als voorwaarde dat een collectief van buurtbewoners verantwoordelijk is voor het beheer.

Voor initiatieven van een collectief bewoners zijn geen vaste richtlijnen te geven, het is meer maatwerk. De basishouding van de gemeente is om bij voorstellen van bewoners te bespreken wat de mogelijkheden zijn.

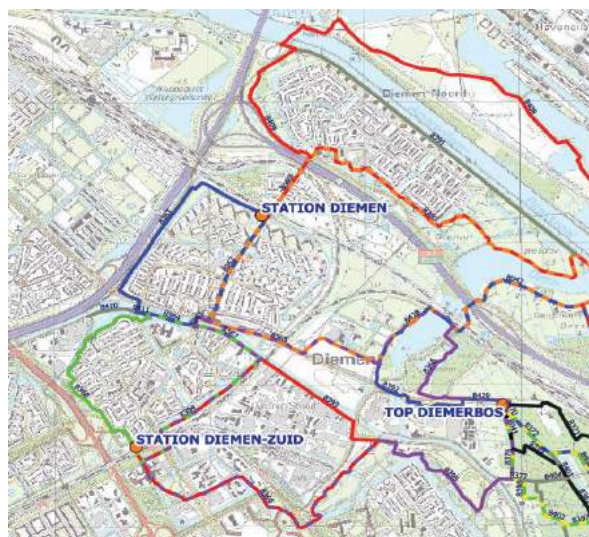
5.6 Diemer Wandellandschap

Figuur 14 Diemer wandellandschap (Gemeente Diemen, 2012)

Diemen wordt omzoomd door grootschalige infrastructuur (snelwegen en treinsporen) op verhoogde dijken. De snelwegen lopen vooral langs Diemen en maken geen deel uit van de lokale infrastructuur. Door de aanwezigheid van groene taluds en bufferzones - een grote groene zone- zijn langgerekte groene gebieden ontstaan. Op veel plaatsen zijn (hoge) geluidschermen geplaatst en heeft de rand een parkachtige uiterlijk gekregen. Door middel van een padenstelsel is dit gebied daardoor een geliefd wandelgebied geworden in Diemen. Daarmee is dit wandellandschap essentieel voor het woongenot voor de bewoners. Het wandellandschap kent vele gezichten, van aangeharkt “parkachtig” tot ruige “wildernis”. Daarmee wordt het voor vele doelgroepen interessant. Er zijn op veel plaatsen ‘natuurlijke’ ommetjes ontstaan die makkelijk vanuit de diverse woonbuurten te bereiken zijn. Dit padenstelsel loopt echter niet overal door, het is dus zaak dit om te buigen van kleine “ommetjes” naar een grote “omloop”. Want een goed ontsloten wandelnetwerk draagt niet alleen bij aan een prettiger leefomgeving maar nodigt ook uit tot meer bewegen en te sporten in de openbare ruimte.

In het Diemer wandellandschap is ook veel water (ongeveer 9 ha) dat met natuurvriendelijke oevers is ingericht en zo ondersteunend is aan een goede waterkwaliteit. Bij het beheren van deze oevers wordt de gedragscode volgens de Natuurbeschermingswet gevolgd en het ecologisch systeem zo min mogelijk verstoord. Het maai – en baggerwerk is afgestemd op de Diemense situatie. Ook vinden de onderhoudswerkzaamheden gefaseerd plaats. (Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, sd)

Figuur 15 Ommetjes netwerk. Het ommetjes netwerk donkerblauw gekleurd. Rechts de aantakking op het wandelnet binnen de gemeente.

5.7 Sport

In de recente sportnota wordt er aandacht gegeven aan de openbare ruimte als ruimte om te sporten. De verwachte toename van de ongeorganiseerde sport rechtvaardigt een strategische inzet van de openbare ruimte als ruimte om te sporten en bewegen.

Een groeiende groep mensen organiseert zelf activiteiten, er worden apps gebruikt om spontane wandelingen te organiseren, sporttrimrondjes via de app en bootcampgroepen zijn niet meer weg te denken.

De openbare ruimte leent zich goed voor het creëren van een beweegvriendelijke omgeving. Een beweegvriendelijke omgeving is een leefomgeving die mensen faciliteert, stimuleert en uitdaagt om te sporten en te bewegen. Het is onderdeel van een gezonde leefomgeving en bestaat uit voorzieningen waar onze inwoners kunnen sporten, spelen, ontmoeten, etc.

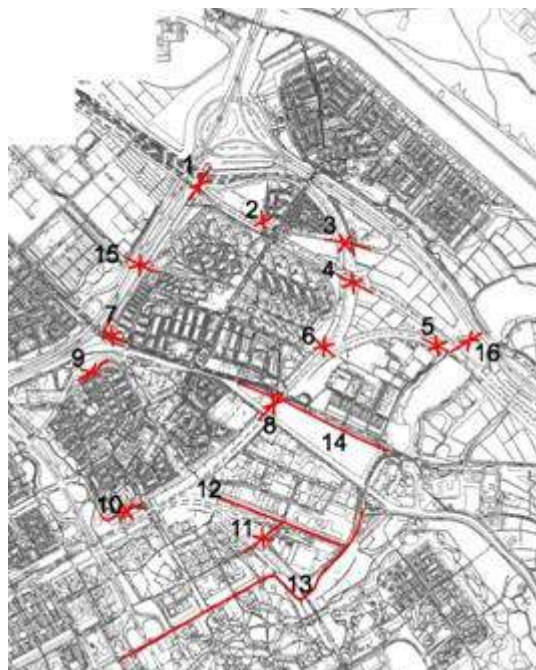
In het Diemer wandellandschap zijn al een Cruyff-court en een natuurspeelplaats (de Omloop) aangelegd, die uitnodigen om te sporten en te bewegen en wordt de verbinding Plantage de Sniep en Sportpark Diemen door middel van paden aangelegd.

De toegankelijkheid van speelvoorzieningen wordt verbeterd en er wordt een route rondom het sportpark gerealiseerd. De gebruikskwaliteit van diverse locaties in de gemeente waar openbare ruimte wordt gebruikt voor sporten en bewegen o.a. door introductie van

'Diemerrondjes' - wandel- hardloop- en fietsrondjes - verhoogd. Groen wordt zo als middel ingezet om de gezondheid te verbeteren en de gebruikskwaliteit voor sport te vergroten. Daarnaast is het landelijke/regionale wandelnet aangesloten op een drietal plaatsen in Diemen (station Diemen, station Diemen Zuid en Diemberbos) en sluit zo aan op het Diemer wandellandschap.

5.8 Wandelnetwerk

In Diemen zijn mogelijkheden voor een compleet netwerk aanwezig, waarbij het grootste knelpunt bestaat uit de barrières van grote infrastructuur. Een aantal zijn opgelost, maar bij een groot aantal is Diemen afhankelijk van een andere eigenaar of worden de knelpunten bij komende projecten meegenomen en zijn nog niet gerealiseerd.

1. Geen mandaat gemeente Diemen
2. Realisatie door spoor
3. Blijft wens
4. Route opengesteld in 2017
5. Blijft wens
6. Blijft wens
7. Meenemen versterking hoofdas
8. Blijft wens
9. Aanleg schelpenpad 2018
10. Bij herontwikkeling Holland Park
11. Bij herontwikkeling Holland Park
12. Bij herontwikkeling Holland Park
13. Blijft wens
14. Meenemen Oost west as
15. is gerealiseerd met nieuwe brug
16. niet gerealiseerd bij A1 project – meenemen bij onderdoorgang manege

Figuur 16 Knelpunten van het wandelnetwerk

Bij aanleg van nieuwe paden zal in het Diemer wandellandschap de keuze voor halfverharding worden gemaakt – liefst schelpenpaden. De breedte wordt afgestemd op de intensiteit van het gebruik. De afgelopen periode is 300 m¹ gerealiseerd rond het sportpark de Diemen.

Met bijna 21 ha aan groen biedt het gebied een rijke mix aan gebiedseigen soorten. Het ecologische streefbeeld zoals in het Groenplan 2011 werd beschreven is gerealiseerd en er wordt ecologisch onderhoudsarm beheer toegepast.

Ook in de toekomst willen wij dit zo houden. Bij nieuwe aanplant of renovatie wordt van gebiedseigen heesters en bomen uitgegaan, die voedseldragen en een schuilplaats bieden.

5.9 Dierenwelzijn

De oevers, ruigtes en bermen in Diemen vormen samen met het bosplantsoen een belangrijk leefgebied voor inheemse diersoorten. Daarnaast is het streven om zoveel mogelijk ecologische verbindingen en leefomstandigheden van plant- en diersoorten in Diemen in stand te houden en te verbeteren, dit is vastgelegd in de Nota Dierenwelzijn uit 2016. Diemen voldoet al zeer lang aan alle eisen op het gebied van broedbescherming met getrainde medewerkers binnen de gemeente in het hanteren van de Gedragscode. Bij een ruimtelijke ontwikkeling wordt onderzocht of het leefgebied van beschermde diersoorten door het voorgenomen plan wordt aangetast. Als blijkt dat hier sprake van is, wordt naar alternatieven gezocht d.m.v. compenserende maatregelen, zoals vogel- en vleermuisvriendelijke maatregelen.

In de afgelopen jaren heeft de gemeente ingezet op vergroting van de aflopende oevers zonder beschoeiing, zodat amfibieën en watervogels makkelijk in en uit het water kunnen komen. Er is een halfnatuurlijke vegetatie en streekeigen begroeiing ontstaan. Hiermee

krijgen inheemse soorten zoals libellen en vlinders kansen alsmede goede schuilplaatsen in ruigtestroken voor vele insecten en dieren.

Voorbeelden zijn:

- in het kader van het bestrijden van de Eiken Processie Rups worden natuurlijke vijanden ingezet en plaatst de gemeente koolmeeskasten.
- aanleggen van Gierzwaluwkasten en “hang” advies.
- verstrekken van voorlichtingsmateriaal voor het diervriendelijk inrichten van tuinen.

Het verbod niet meer met glyfosaat te mogen spuiten had weinig invloed op de groenbegroting van Diemen, er wordt ter bestrijding van onkruid in plantsoenen en verhardingen mechanische gereedschappen gebruikt, die onschadelijk zijn voor dieren. Waar mogelijk bekostigt de gemeente incidentele initiatieven van bewoners en/of gemeente ter bevordering van flora en fauna in Diemen en werkt zij graag samen met natuurwerkgroepen als IVN Diemen en Werkgroep Spoorzicht. Zij verzorgen o.a. voor onderwijs over natuur, milieu en landschap.

5.10 Diemen Klimaatbestendig

Eén van de taken van de gemeente is het klimaatbestendig maken van Diemen.

De openbare ruimte moet zo worden ingericht dat het is toegerust om zware regenbuien op te vangen en voldoende buffer heeft om lange perioden van droogte op te vangen.

De gemeente richt zich op twee speerpunten: het terugdringen van de toepassing van verharding van openbare ruimte en de aanleg van watergangen met natuurlijke oevers. Bij alle nieuwe ontwikkelingen wordt dit doorgezet en toegepast (Besluit 2016-070806).

Daarnaast is hittestress een thema wat om aandacht vraagt. In het coalitieakkoord 2018-2022 is dit zelfs nader benoemd; “Aandacht voor het bestrijden van hitte stress met water en bomen”. Een versteende stedelijke omgeving leidt namelijk in warme droge perioden tot hittestress. De gemeente Diemen wil met vergroening de verstening terugdringen en kijkt bij herinrichtingprojecten kritisch naar de toepassing van verharding in de openbare ruimte. Een voorbeeld van één van deze herinrichtingsprojecten is Vogelweide. Een groenere omgeving is van groot belang. Het schept gunstige voorwaarden voor biodiversiteit, één van de pijlers voor een duurzame leefomgeving en die tevens zorgt voor een positieve beleving in de woonomgeving. (Gemeente Diemen, 2018)

Diemen wil de aanleg, dan wel omvorming, van groene tuinen bevorderen. Daarnaast legt de gemeente zich eenzelfde inspanning op als het gaat om de openbare buitenruimte.

De gemeente heeft zich onlangs aangesloten bij de “Operatie Steenbreek”, een initiatief voor een groenere omgeving. Het devies is “van verstening naar vergroening”. De gemeente zal zich in eerste instantie tot de burger richten met voorlichting. Het doel is particulieren te overtuigen en bewust te maken van de schadelijke gevolgen van verstening. Op deze wijze hopen de aangesloten gemeenten de mindset van burgers te veranderen zodat zij hun tuin gaan vergroenen en zo biodiversiteit bevorderen. Meer groen in de stad draagt bij aan het beperken van hittestress en het tegengaan van verdroging.

In eerste instantie door voorlichting, maar dit wordt uitgebreid met doelgerichte acties en/of subsidies.

Denk hierbij o.a. aan het beschikbaar stellen van grond, compost, en/of planten (wat nu ook al vaak gebeurt bij de aanleg van geveltuin, dit zorgt overigens ook voor ontstening). Een en ander moet in de nabije toekomst vorm krijgen (aanhaken bij Rainproof Amsterdam, workshops om een eigen tuin gemakkelijk te vergroenen en het beschikbaar stellen van grond en/of planten).

Een van de doelgerichte acties is dat de bewoners van de wijk Vogelweide bij wijze van pilot ontzorgd worden van klimaatadaptief inrichten van de (voor)tuinen, door bij herinrichtingen (voor)tuinen klimaatadaptief in te richten. Door de toch te maken kosten binnen het project te besteden aan een klimaatadaptief ingerichte (voor)tuinen, kunnen de (voor)tuinen zonder extra kosten, relatief goedkoop aangelegd worden. De gemeente maakt kosten bij herinrichtingen voor het aanhaken van de voortuin, deze kosten kunnen dan budget neutraal ingezet worden voor een aanzet tot een klimaatadaptieve (voor)tuin. Deze wijze van vergroenen wordt nu als pilot ingezet om te kunnen bekijken of er animo is voor deze werkwijze.

6 Beheer

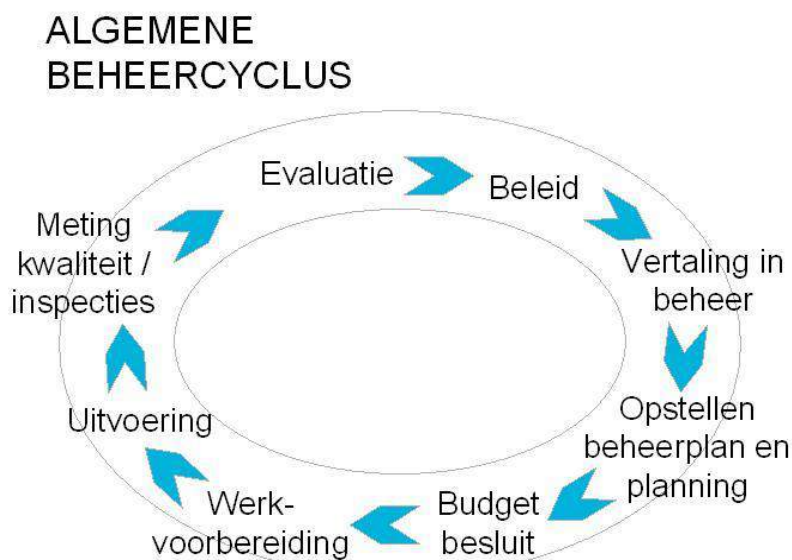
Dit hoofdstuk start met een beschrijving van het beheerproces, de organisatie van het beheer, de belangrijkste beheeractiviteiten en het kwaliteitssysteem voor groen. Dit is t.o.v. 2011 niet gewijzigd.

Figuur 19 Groenstructuur in Diemen (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

6.1 Stappen in het beheerproces

De gemeente gaat uit van een planmatige en rationele werkwijze. Zij volgt een cyclus van beleid, beheer, uitvoering, meting en evaluatie. Daarmee streeft de gemeente in een doorlopende verbetercyclus met afstemming tussen wensen, doelen, beschikbare middelen en haalbaarheid naar een gedragen kwaliteitsniveau.

Figuur 20 Schema algemene beheercyclus (Verbree, Griesmayr, & Vries, 2011)

De activiteiten die de gemeente per onderdeel van het hoofdproces van de beheercyclus uitvoert is t.o.v. Groenplan 2011 niet gewijzigd.

6.2 Onderhoudskwaliteit van groen

Zonering in onderhoudsniveaus

In het Kwaliteitsplan worden voor Diemen verschillende kwaliteitsniveaus voor het groenonderhoud gehanteerd. De kwaliteitsniveaus zijn in de werkplanning en bestekken vastgelegd. Er is een duidelijke differentiatie waar extra aandacht wordt besteed en waar minder.

De huidige zonering is onderstaand als ambitiematrix weergegeven voor het groenbeheer.

Tabel 2 De ambitiematrix voor het groenbeheer (Gemeente Diemen, 2012)

criterium	Bedrijventerrein	Buitengebieden	Kantoorgebieden	Parels	Park en Groen	Routes	Sportpark	Stations	Winkelgebieden	Woongebieden
Zwerfvuil	A	B	A	A	B	A	A	A	A	A
Onkruid in beplanting	B	C	B	A	B	B	A	A	A	B
Beplanting	A	B	A	A+	A	A	A	A	A+	A
Water en oevers	A	B	A	A	A	A	A	A	A	A
Natuurlijk groen	C	A	B	B	A	B	A	C	C	C
Bomen	A	A	A	A+	A	A	A	A	A+	A
Gras	B	B	B	B	B	B	A+	B	B	B

De ambitiematrix komt uit het huidige kwaliteitsplan van 2012. Bij de herziening van het kwaliteitsplan zal naar de ambitieniveaus gekeken gaan met waar er een verhoging van de ambitie mogelijk is. Zo zal als voorbeeld de ambitie voor natuurlijk groen in woongebieden verhoogd kunnen gaan worden, omdat er de laatste jaren veel natuurlijke oevers zijn gerealiseerd in woongebieden. Deze natuurlijke oevers herbergen veel natuurlijk groen waardoor deze ambitie verhoogd kan worden. (Gemeente Diemen, 2012)

7 Areal en Financiën

Op 1 januari 2018 heeft Diemen 28.121 inwoners (CBS, 2018) bron Demografische kerncijfers per gemeente, CBS 2017) en 13.333 woningen. (Basisregistratie Adressen en Gebouwen, 2018)

Bewoners waarderen hun buurt vanwege de rust en het groen, de winkels en de nabijheid van Amsterdam.

Figuur 21 Wat bewoners goed vinden aan hun buurt (Booi, et al., 2015)

Het openbaar groen omvat circa 143 hectare en het groen (inclusief de kunstgrasvelden) in de sportparken beslaat in totaal circa 8 hectare. Diemen heeft bijna 11.000 bomen in beheer.

7.1 Areal per groentype (vergelijking 2011 en 2018)

Het openbaar groen bestaat uit bomen, beplantingen, gras en kruidachtige begroeiingen. Deze oppervlakte is exclusief het water en de inrichting van de begraafplaatsen.

De bomen zijn onderscheiden naar hun standplaats: in beplanting, gras of verharding.

Knotbomen en leibomen zijn apart benoemd omdat hun beheer afwijkt van de bomen die vrij uit kunnen groeien.

Tabel 3 Areal/aantal per groentype (Groenbeheersysteem gemeente Diemen, 2011) (Groenbeheersysteem gemeente Diemen, 2018)

Arealen per groentype in gemeente Diemen					
Hoofdgroep	Groentype	2011	2018	Eenheid	Toe-/afname
BOMEN	Bomen in beplanting	3.756	4.479	st	+ 723
	Bomen in (ruw) gras	4.129	3.731	st	-398
	Bomen in verharding	2.749	2.031	st	-718
	Knotbomen	507	484	st	-23
	Leibomen	50	49	st	-1
	TOTAAL BOMEN		11.191	10.774	st
BEPLANTINGEN	Bosplantsoen	123.498	117.469	m ²	-6.029
	Heesters	130.063	79.887	m ²	-50.176
	Heesterrozen opgaand	18.203	13.252	m ²	-4.951
	Bodembedekkers en heesterrozen	32.759	21.075	m ²	-11.684
	Hagen	25.135	45.492	m ²	+ 20.357
	Vaste planten	2.777	14.643	m ²	+11.866

	TOTAAL BEPLANTINGEN	332.436	291.818	m²	-40.618
GRAS EN KRUIDACHTIGE	Sportgrasveld	31.255	15.762	m ²	-15.493
	Grasvelden in sportpark	4.934	36.069	m ²	+31.135
	Kunstgrasveld	17.836	29.309	m ²	+11.473
	Gazon (kwaliteit A)	312.518	341.827	m ²	+29.309
	Gras (kwal C, 6x per jaar)	142.815	146.303	m ²	+3.488
	Recreatief gras met bollen	7.026	11.500	m ²	+4.474
	Ruw gras (1x / 3 jaar maaien)	4.228	1.388	m ²	-2.840
	Ruw gras (1x / jaar maaien)	124.697	72.510	m ²	-52.187
	Ruw gras (2x / jaar maaien)	242.859	228.858	m ²	-14.001
	Kruidenvegetatie (3-5x / jaar maaien)	-	8.923	m ²	+8.923
	Begraasd terrein	18.867	31.684	m ²	+12.817
	TOTAAL GRAS	907.033	924.133	m²	+17.100
	WATERGANGEN EN OEVERS	Schouwplichtige gemeentelijke watergangen	38.417	76.054	m ²
Natte en natuurlijke oevers		16.473	52.222	m ²	+35.749
TOTAAL WATER EN OEVERS		54.890	128.276	m²	+73.386
Gevel tuin en groenbeheer bewoners				m²	+53.343

7.2 Evaluatie arealen 2011 & 2018

De voorstellen uit het Groenplan 2011 laten een duidelijke toename zien van het totale areaal t.o.v. 2011 met ruim 8 ha (103.210 m²). De opzet van “sober en doelmatig” naar “fleur en kleur” is duidelijk door een spectaculaire toename van de vaste planten met bijna 12.000 m². Daarnaast een grote toename van de hagen met ruim 20.000 m². Naast deze toenames moeten er ook afnames gemeld worden, zo zijn de arealen van heesters en bosplantsoen met ruim 50.000 m² en 6.000 m² afgenomen. Dit heeft te maken met omzetting van “sober en doelmatig” naar “kleur en fleur”, maar de grootste afname komt door de aanleg van Bergwijkpark. Daarnaast is een deel van beplanting omgevormd naar gras en een deel is in onderhoud bij de vrijwilligers van Spoorzicht en andere delen van Diemen (ruim 5 ha).

Bergwijkpark zorgt naast afname van het aantal heesters en bosplantsoen ook voor het verminderde aantal bomen in Diemen. De afname van het aantal bomen in Diemen ziet er erger uit dan het in werkelijkheid is, omdat de bomen die zijn aangeplant bij de Oost-West as nog niet zijn meegenomen in deze tabel.

Een overduidelijke toename is er bij de watergangen en oevers. Het ingezette beleid voor meer natuurvriendelijke oevers betaalt zich uit. Ten opzichte van 2011 is er bijna een verdrievoudiging van het areaal. Dit heeft ook veel voordelen bij klimaatadaptatie.

Diemen voldoet ruimschoots aan de in de nationale Nota Ruimte gegeven richtlijn van 75 m² openbaar groen per woning binnen de bebouwde kom (110 m²).

Diemen neemt deel aan de Databank Gemeentelijk Groenbeheer. Hierin vergelijkt onderzoeksinstituut Alterra te Wageningen kengetallen voor groen. De meest recente cijfers dateren uit 2015. Aan het onderzoek namen in totaal 41 gemeenten deel en zij vertegenwoordigen 20% van de Nederlandse bevolking en 10% van het Nederlandse landoppervlak. De categorie waar Diemen in valt (20.000 – 50.000 inwoners) heeft gemiddeld 40 m² groen per inwoner, Diemen rond de 50 m² per inwoner.

Diemen heeft volgens de richtlijn uit de Nota Ruimte en in vergelijking met andere gemeenten van dezelfde grootte voldoende openbaar groen. We zien ook sinds het vorige Groenplan een vooruitgang. Met name de natuurvriendelijke oevers, hagen en de vaste planten vallen op.

7.3 Financiën

Diemen streeft continue naar verbetering van het beeld, gebruik en ecologische kwaliteit van het groen.

Sinds 2011 zijn veel aanpassingen en verbeteringen doorgevoerd conform de ambities en doelstellingen die zijn gesteld in het Kwaliteitsplan Openbare Ruimte. Het realiseren van deze ambities vraagt om continue aandacht en vasthouden aan de gestelde eisen. Het Kwaliteitsplan vormt de basis voor de benodigde onderhoudsgelden.

Natuurlijke oevers

Het areaal met natte en natuurlijke oevers is toegenomen van 16.473 m² naar 52.222 m², bijna een verdrievoudiging. De natuurlijke oevers verhogen de ecologische waarde en de biodiversiteit van de watergangen en versterken de groen-blauwe groenstructuur van Diemen. De natuurlijke

oevers zijn echter wel duurder in onderhoud dan de beschoeide oevers. Echter door hun duurzaamheid is geen vervanging nodig en weegt het extra onderhoud op tegen een vervanging van traditionele beschoeiing na 25 jaar. De extra onderhoudskosten voor oevers zijn al opgenomen in de exploitatiebegroting, PR72 Waterkering, afwatering & landwinning.

Veranderd gemeentelijk inzicht en wensen bewoners

Tot in het recente verleden werden plantsoenen sober en doelmatig ingericht, de vraag van zowel bewoners maar ook de gemeenteraad en college om meer kleur en fleur te gebruiken heeft in het afgelopen decennium een omslag gegeven bij de inrichting van plantsoenen. Waar in het verleden snippergroen bij herinrichtingen bestraat werd met de gedachte dat er dan efficiënter en goedkoper onderhoud kon worden, is ook hier een trendbreuk ontstaan. Bomen groeien beter in ruime plantvakken en daar waar mogelijk worden de beperkte plantplaatsen in bestrating vervangen door kleine plantvakken, het inrichten met groen van overbodige bestrating hebben er voor gezorgd dat er meer maar wel zeer functioneel snippergroen is gekomen. Met deze wijzigingen is ook de biodiversiteit verbeterd en worden klimaatadaptieve maatregelen uitgevoerd.

Ten opzichte van het Groenplan 2011 is het oppervlak van vaste planten in de openbare ruimte verviervoudigd. De soortkeuze van vaste planten is bepalend voor de onderhoudskosten door een specifieke onderhoudsarme selectie van vaste planten aan te planten zijn de onderhoudskosten slechts een fractie hoger dan traditionele heesterplantsoenen. De vervangingstermijn is korter echter grote extra kosten die verwerkt moeten worden in de exploitatiebegroting lijken de komende vier jaar niet aan de orde.

Onderhoudsgelden exploitatiebegroting

Het gewijzigde beleid ten opzichte van meer gebruik van vaste planten, het meer aanbrengen van plantsoenen op overbodige bestrating en het vergroten van de boomspiegels in plantvakken bij bomen heeft zoals de ervaring tot nu toe is niet geleid tot een te kort op de exploitatiebegroting. Bij minder bestrating en meer groen verschuiven er binnen de exploitatiebegroting kosten.

Toename onderhoudsgelden exploitatiebegroting

Toename van de onderhoudsgelden op korte termijn lijkt niet te verwachten er zijn echter wel een paar onzeker factoren:

- Het vervangen van bestrating door groen zal niet tot het oneindige budgettaire neutraal kunnen, groenonderhoud is nu eenmaal duurder dan dagelijks onderhoud bestrating. Het ontstelen en vergroenen van de openbare ruimte kent een kostencomponent van ongeveer €4,- per m². Er zal jaarlijks gekeken gaan worden hoeveel areaal omgezet is van bestrating naar groen. Dan kan jaarlijks de exacte kostenberekening gemaakt worden waarmee de kosten stijgen. De uitbreiding van het groenareaal zal jaarlijks gerapporteerd gaan worden. De kosten van het vergroten van het groenareaal zullen ten laste worden gelegd van de verhoogde groenbudgetten zolang dit budget voldoende is. Voor de aanleg zullen de kosten gering zijn, omdat aanleg in de meeste gevallen meegaat met bestaande projecten. Als gebieden eerder aangepakt zullen worden dan zal dit een eenmalige

kostencomponent van €50,- per m² met zich meebrengen. Deze kosten zullen eveneens gefinancierd worden de verhoogde groenbudgetten.

- Klimaat adaptieve maatregelen kunnen ook relatief duur zijn in onderhoud te denken valt hier in wadi onderhoud, ongewenste onkruiden van bestrating verwijderen, doordat het aanbrengen van bestrating met openstructuren wel beheerd moeten worden. Mochten er exploitatie kosten aankomen die hoger zullen uitvallen door deze maatregelen dan zal dit te zijner tijd gecommuniceerd worden en zo nodig in de kadernota een gemotiveerd voorstel aangegeven worden.
Ook bewoners kunnen planmatig ontzorgd worden om (voor)tuinen meer klimaatadaptief in te richten, door bij herinrichtingen de (voor)tuinen mee te laten nemen en op deze manier klimaatadaptief in te richten. Door de toch te maken kosten binnen het project te besteden aan een klimaatadaptieve ingerichte tuin, kan de (voortuin) zonder extra kosten relatief goedkoop aangelegd worden. De gemeente maakt kosten bij herinrichtingen voor het aanhalen van de voortuin, deze kosten kunnen dan budgetneutraal ingezet worden voor een aanzet tot een klimaatadaptieve tuin. De eerste wijk waar een pilot opgezet wordt om te bekijken of er vanuit bewoners animo is en of de gemeente het inderdaad lukt dit binnen het uit te voeren werk te realiseren is Vogelweide.
- Fleur en kleur
Sinds 2010 worden er vanwege het beleid "fleur en kleur" en minder sober en doelmatig meer vaste plantenvakken aangelegd in Diemen. Elk jaar groeit de hoeveelheid vaste planten met ongeveer 1.250m². Uiteindelijk zal dit resulteren tot minimum van 30.000 m² vaste planten in 2032. De vaste planten hebben gemiddeld een levensduur van 11 jaar. Een wijk wordt gemiddeld eens in de 22 jaar gerenoveerd. Hierbij worden ook de vaste planten meegenomen, maar er zal tussentijds ook een vervanging van de vaste planten gerealiseerd moeten worden. Eens in de 22 jaar worden alle planten dus extra vervangen. Dit zal niet in één keer gebeuren maar zal over 22 jaar verdeeld worden.
Vanwege inboet en vervanging zal er uitgegaan worden van 1500 m² per jaar. Een vierkante meter die vervangen gaat worden kost ca. € 30,-. Hierdoor zal er vanaf 2021 jaarlijks € 45.000,- bovenop de bestaande exploitatiebegroting moeten komen.
- Ecologie/natuurwaarden
Veel beheermaatregelen om biodiversiteit en/of natuurwaarden te verbeteren van het openbaargroen kunnen budgettair neutraal uitgevoerd worden. Het maakt in kosten niet veel uit of gras kort gemaaid wordt of dat de maaifrequentie verlaagd wordt om meer divers gras te krijgen, gemengd met kruidenvegetatie. Anders ligt het als plantsoenen of bestratingen omgevormd moeten worden om de natuurwaarden te verhogen. Dit zijn dan geen beheerskosten meer maar herinrichtingskosten. Als deze omvormingen binnen de projecten van het programma grootonderhoud vallen, dan is er budgettaire dekking. Anders is dit voor specifieke delen in Diemen die niet opgenomen zijn in het programma groot onderhoud, maar waar het wel gewenst is om de natuurwaarden, biodiversiteit en "kleur en fleur" te verbeteren. Locaties en kosten vereisen een verdere uitwerking, dit zal tijdig gecommuniceerd worden met een gemotiveerd voorstel in de kadernota.

8 Bronnen

- Amsterdam Rainproof. (sd). *Het regent vaker en harder, en jou tuin kan dat niet aan*. Opgehaald van rainproof: https://www.rainproof.nl/sites/default/files/downloads/rainproof_infographic_tuin.pdf
- Basisregistratie Adressen en Gebouwen. (2018).
- Booi, H., Stojmenovska, D., Smits, A., Hendriks, M., Bakens, J., & Huijzer, A. (2015). *Wonen in de regio Amsterdam 2015*. Amsterdam: Onderzoek, Informatie en Statistiek.
- CBS. (2018, augustus 31). *Regionale kerncijfers Nederland*. Opgehaald van Statelin.CBS: <http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=70072NED&D1=0,301,303&D2=101-104,107-108,110-111,113-116,118,121,123,125-127,130-133,135-137,140-141,143-144,146-147,149-150,153,156-160,166,168-176,178,180-185,188,190-194,196,198-199,201,204-20>
- Gemeente Amsterdam. (2009). *Gedragcode Flora- en faunawet*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Gemeente Amsterdam, Dienst Ruimtelijke Ordening en Geneeskundige en Gezondheidsdienst. (2013). *Beheersing boomziekten en plagen in Amsterdam*. Amsterdam: Gemeente Amsterdam.
- Gemeente Diemen. (2010). *Bomenverordening Diemen 2010*. Diemen: Gemeente Diemen.
- Gemeente Diemen. (2012). *Handboek openbare ruimte Diemen Deel 2 stedenbouwkundig structuur*. Diemen: Gemeente Diemen.
- Gemeente Diemen. (2012). *Kwaliteitsplan Openbare Ruimte: Verbinden, ontmoeten en thuiskomen*. Diemen: Gemeente Diemen.
- Gemeente Diemen. (2012). *Meerjarenplan oevers*. Diemen: Gemeente Diemen.
- Gemeente Diemen. (2018). *Duurzaam Samenleven*. Diemen: Gemeente Diemen.
- Groenbeheersysteem gemeente Diemen. (2011, december). Diemen.
- Groenbeheersysteem gemeente Diemen. (2018, augustus). Diemen.
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. (sd). *Welzijnseisen voor dieren: Wet dieren*. Opgehaald van RVO: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/dieren/dierenwelzijn/welzijnseisen-voor-dieren/wet-dieren>
- Rijksdienst voor Ondernemend Nederland. (sd). *Wet natuurbescherming*. Opgehaald van RVO: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/agrarisch-ondernemen/beschermde-planten-dieren-en-natuur/wet-natuurbescherming>
- Rijksoverheid. (sd). *Nieuwe omgevingswet maakt omgevingsrecht eenvoudiger*. Opgehaald van Rijksoverheid: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/omgevingswet/vernieuwing-omgevingsrecht>
- Rijkswaterstaat. (2005). *Maren in Noord-Groningen*. Groningen: Rijkswaterstaat.
- Verbree, W., Griesmayr, S., & Vries, J. d. (2011). *Groenplan Diemen*. Diemen: Gemeente Diemen.
- waterregulerende bestrating - 5 ontwerpfactorenrekening mee te houden*. (2018, augustus 23). Opgehaald van struykverwoinfra: <https://www.struykverwoinfra.nl/N-287/waterregulerende-bestrating-5-ontwerpfactoren-om-rekening-mee-te-houden>

Bijlage 1 Groenplan 2011 Evaluatie voorstellen

In onderstaand overzicht worden de voorstellen die in het Groenplan 2012 zijn gedaan geëvalueerd en waar nodig opgenomen in toekomstige plannen. De teksten zijn letterlijk uit dat plan overgenomen. Het begint bij :

blz. 32/33/34/35 Groenplan 27 oktober 2011

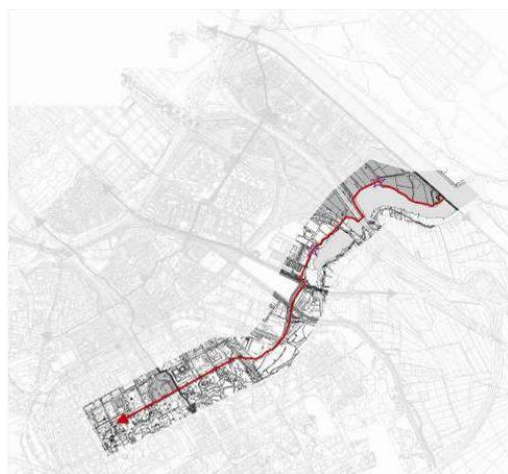
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de groene noord-zuid as langs de Ouddiemerlaan

Gefaseerd verjongen bomenlaan tussen Oud-Diemen en Amsterdam-Rijnkanaal.	Gekozen voor kandalaberen ipv gefaseerd verjongen, op deze wijze geen takbreuk meer , elke 4 jaar kandalaberen	
Aanplant leilindes bij de ingangen van de historische kern van Oud-Diemen	Foto	
Zorgen voor een duurzaam bestand lindes in vorm van een laan met onderbegroeiing van heggen langs de hoofdas tussen de A1 en de Weespertrekvaart	Linden voor het winkelcentrum. Ivm te veel kabels en leidingen geen bomen 1 ^e grootte Ouddiemerlaan van Wilhelminaplantsoen tot de trekvaart gerealiseerd, van A1 tot Wilhelminaplantsoen gerealiseerd Hele structuur wordt straks gekapt ivm spooronderdoorgang (500 m)	
Aalscholverpad		
Zorgen voor continuïteit in de inrichting van de beplantingsstrook langs het Aalscholverpad, opstellen soortenplan voor renovatiewerkzaamheden	Deels gedaan. Rij bomen langs de busbaan gerealiseerd Busbaan valt buiten renovatie van een wijk (niet in renovatieplan) Wensbeeld handhaven, meenemen bij herinrichting van fietspaden	
Onderzoek waar bomen op kruispunten met de woonstraten geplaatst kunnen worden, aanplant bomen met optimale groeiomstandigheden	Wensbeeld blijft voor als het gebied echt wordt heringericht	

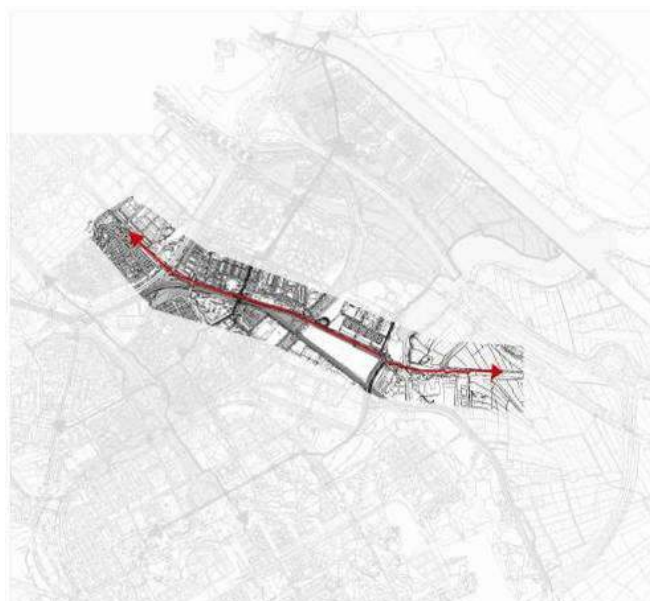
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de groene noord-zuid as langs de Diem/ provinciale weg

Vaststellen route als hoofdfietsroute aan de oostelijke kant van Diemen	Geen fietsroute, maar een halfverhard wandelpad; mogelijke ontsluiting onder A1 bij manege (spoorverbreding reeds gerealiseerd)	
Zorgen voor goede toestand verharding en continuïteit in de begeleidende beplanting	Langs sportpark is als wandelroute ontsloten, daarop aansluiten. Vanaf westzijde Diem via houten brug oversteken Deels over fietspad	
Overleg met provincie over mogelijkheden aanleg fietsroute bij herinrichting	Inbrengen bij ontwikkeling Sniep Wandelpad moeilijk ivm busbaan en fietspad Laatste deel wordt ontwikkeld bij Holland Park. Voorstellen vervallen dus allemaal, niet realiseerbaar	

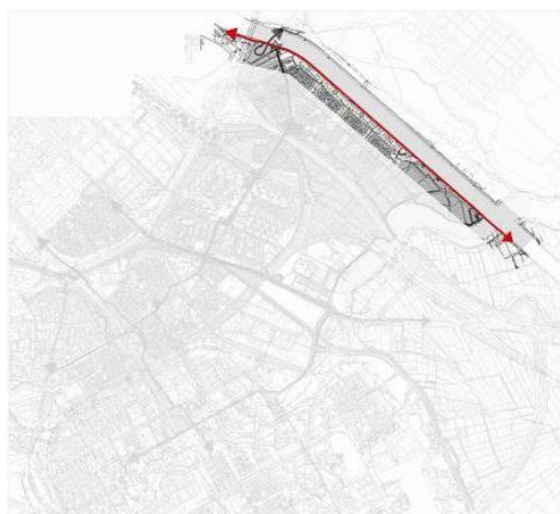
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de groen blauwe zone langs de Weesper trekvaart-Hartveldseweg-Muiderstraatweg

Ontwerp van duidelijke begin- en eindpunten (A10 en kruispunt met Sportlaan)	Gerealiseerd	
Bij herprofilering of wegwerkzaamheden zorgen voor voldoende breed profiel voor bomen in gras langs de hele boulevard	Gerealiseerd	
Gebruik van één type verharding langs de hele boulevard	Gerealiseerd	
Toepassing van platanen langs de hele boulevard	Ander beplantingstype : deels Platanen en deels eiken	
Aanleg van aantrekkelijke zitplekken langs de boulevard	Gerealiseerd	
In plannen voor inrichting openbare ruimte een bijzonder type straatmeubilair vaststellen	Handboek	
Onderzoek naar verbetering relatie van de boulevard met de overkant van de Hartveldseweg/ Muiderstraatweg	Wordt uitgezocht	
Oversteekmogelijkheden verbeteren van de Hartveldseweg/ Muiderstraatweg	oversteekmogelijkheden bij de Sniep gaan mee met ontwikkeling	
Historische gebouwen langs de Hartveldseweg/ Muiderstraatweg vrij houden van beplanting	Gerealiseerd	
Bij de plannen voor ontwikkeling van de Sniep aanlegplaatsen voor pleziervaartboten inplannen	Gerealiseerd, tevens verdere ontwikkelingen bezien	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de groen blauwe zone langs het Amsterdam-Rijnkanaal

Aanleg van rust- en verblijfsplekken voor passanten en recreanten	Eén gerealiseerd, bij sluis en brug een bank	
Ontwikkeling bloemrijk grasland aan het zuidelijke talud	Beheer RWS, maaien 2 x per jaar en voeren af	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Zone spoorzicht, Israëlitische begraafplaats, Landlust

Spoorzicht		
Behouden en beschermen park Spoorzicht als stadsnatuurgebied	Gerealiseerd – gemeente ondersteunt de werkgroep spoorzicht met beheer in z'n breedste vorm om het in de huidige vorm in stand te houden Wergroep heeft website over Flora en fauna incl padenstructuur Organiseren ook excursies	
Verbeteren verbindingen van Spoorzicht met het Diemer wandellandschap en creëren intern routenetwerk	Ontsluiting achterzijde niet gerealiseerd	
Toegangen verbeteren	Nu uitnodigende toegangen, geen borden	
Aanleg natuurspeelzone en kleinschalig evenemententerrein	Natuurspeelzone gaat er uitgevoerd watergangen verbinden: zijn eigenlijk door duikers verbonden	
Vrijhouden grasveld voor natuurisbaan	Staat wel blank, niet schaatsen	
Watergangen met elkaar verbinden, aanleg ecologische oeverzones	Gerealiseerd, in beheer bij waternet	
Ned.-Isr.begraafplaats	Niet in beheer bij gemeente	
Behouden huidige status als Rijksmonument		
Behouden huidig (extensief) beheer	Gerealiseerd	
Entree ter hoogte van de werf (Landlust) verbeteren		

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de parkzone Gooiseweg

Korte termijn: Behouden beplantingsstructuur langs de Gooiseweg, lichte aanpassingen ten behoeve van luchtfiltering	Bladvolume is flink toegenomen door snoei	
Groenstructuur beter aan laten sluiten aan de wijken	Ontwikkeling bij Bergwijk- / Hollandpark Groenstrook waardevol door gelaagde beplanting	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de wijkas Diemen Noord

Bij renovatie bomen voor voldoende groeirimte zorgen en voor optimale groeiomstandigheden	Gerealiseerd, wijk wordt binnen 5 jaar heringericht	
---	---	--

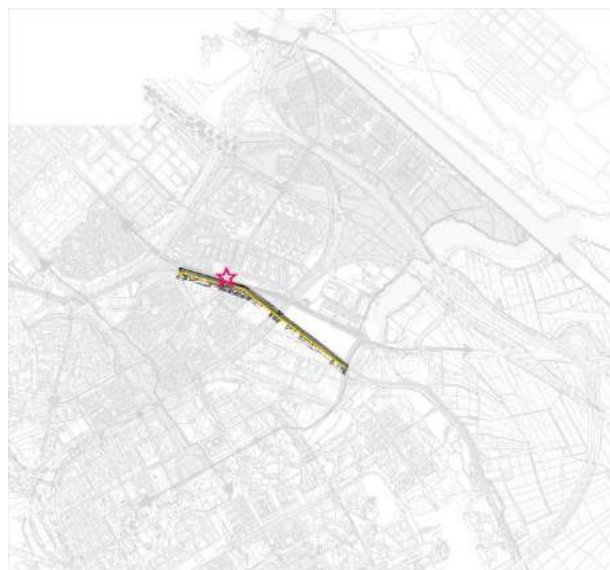
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de wijkas Wilhelminaplantsoen – Prinses Beatrixlaan

Bij herinrichting voor een voldoende breed straatprofiel zorgen en de doorgaande boomstructuur complementeren met eenheid in de toe te passen soorten	Knelpunt opgeheven, fiets-en wandelpad via Mandela park en tevens ontsluiting sportpark Boom 2 ^e grootte, 1 ^e grootte niet haalbaar	
---	--	--

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de wijkas Venserbruggade

Ontwerp voor de zuidoever tussen de Diemerbrug en Venserbrug maken voor een samenhangend groen beeld inclusief de waterpartij en beplanting voor het verzorgingsthuis	Gerealiseerd	
Bij herinrichting Verrijn Stuart een bomenrij langs de Weesperstraat aanleggen	Gerealiseerd	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de wijkas Eendenpad - Zwanenpad

Aanleg natuurvriendelijke oevers waar deze ontbreken	Gerealiseerd	
Op enkele plekken de hoge beplanting langs de oeverzones verwijderen voor een betere beleving van de oevers en water, gedeeltelijk behouden ter bevordering van ecologische waarde	Gerealiseerd	
Verbindingen tussen de watergangen verbeteren	Gerealiseerd	
Bij herinrichting Verrijn Stuart zorgen voor een pad langs de watergang langs het spoor	Hondensportterrein, niet voor wandelaars ontsloten	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de wijkas Roggekamp - Roerdomppad

Beheer grasvelden tussen Akkerland en Bomenrijk gedeeltelijk extensiveren ter bevordering bloemrijkdom, leefgebied voor insecten en vlinders en natuurbeleving bewoners	Wens bewoners om het als recreatief grasveld te gebruiken en niet als bloemrijk grasveld. Pad tussen Akkerland en Bomenrijk beheerd als bloemrijk grasland	
Grasstroken tussen Polderland en Kruidenhof: te kleine vakken bij herprofilering vergroten en samenhangende stukken van maken	Grasvakken intensief beheerd ivm recreatief gebruik	
Realiseren streefbeeld bij renovatie of herinrichting	Zoveel mogelijk	
Beheer van een deel van de grasvelden langs het Roerdomppad in Bergwijkpark extensiveren ter bevordering bloemrijkdom, leefgebied voor insecten en vlinders en natuurbeleving bewoners	Ontwikkeling bij Bergwijk- / Hollandpark	

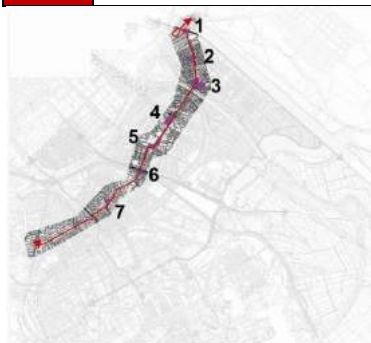
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging Diemer wandellandschap

Areaal aan ecologische oeverzones uitbreiden	Gerealiseerd	
Ontwikkelen bloemmakers	Gerealiseerd	
Ecologisch beheer van oevers, bosplantsoen, bloemmakers en grasstroken	Gerealiseerd	
Aanleg van een aantal "belevingsplekken" (steigers en vlonders)	Gerealiseerd	
Vaststellen en aanleg van natuurspeelgebieden in samenwerking met burgers en belangenverenigingen	Gerealiseerd	
Voortzetten beheer van een twee meter brede strook kort gemaaid gras langs paden	Gerealiseerd	
Vorming van een samenhangend stelsel van paden	In ontwikkeling Route langs Kanaaldijk meenemen, Boog langs Spoorzicht niet bewandelbaar. Penbos meenemen in route wandellandschap en aantakken in Diemberbos Van Stammerdijk oversteek naar Penbos, barriere volkstuinten oplossen	
Aansluitingen vanuit de woonbuurten op een aantal plekken verbeteren	In ontwikkeling	
Gebruik maken van de beplanting als luchtfilter	Bladmassa is CO2 afvanger, hangt wel van soort van	

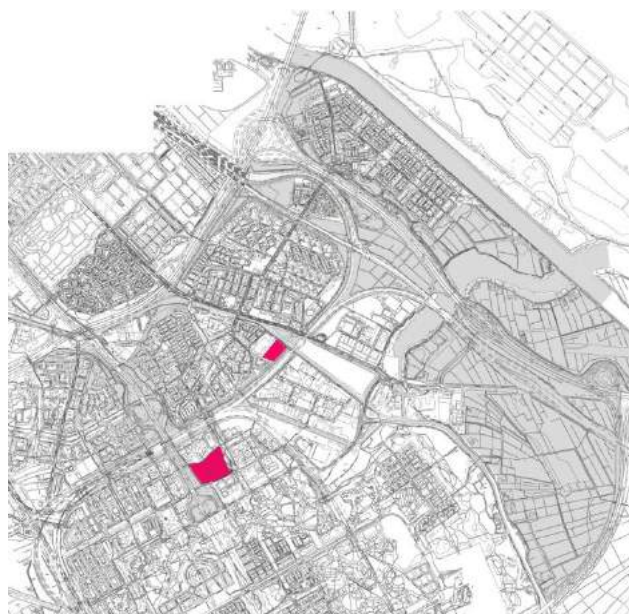
	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Locaties van de groene parels

Opwaarderen zitplek door hoogwaardig zitmeubilair, uitbreiden aanwezig informatiebord met informatie over de omgeving	Gerealiseerd	
Ontwerp voor samenhangend gebied rond historische boerderijplaats Zeldenrust met verschillende gebruiksfuncties: spelen, rusten, ervaren historie	Openbare tuin, geen recreatief grasveld	
Ontwerp voor de verbetering van de toegang (integratie leilindes zoals beschreven in hoofdas noord-zuid-richting) Verbeteren toegang van begraafplaats	Gerealiseerd	
Ontwerp voor parkje van Gemertplein volgens de eisen uit het streefbeeld	Eerst ontwikkeling onderdoorgang	
Samenhang creëren tussen marktplein, winkelcentrum, gemeentehuis, theater Ontwerp van marktplein met de eisen zoals beschreven in het streefbeeld	In ontwikkeling, spelaanleiding eruit	
Ontwerp van een samenhangend gebied aan de drie hoeken bij de Diemerbrug met voorzieningen zoals beschreven in het streefbeeld	Is in ontwerpfase gerealiseerd en als DO goedgekeurd	
Herinrichting van speelveld Tarwekamp onder de voorwaarden zoals beschreven in het streefbeeld	Is in ontwikkeling - inrichten Buurtmoestuin in samenspraak met bewoners	

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ligging van de bijzondere groengebieden

Aansluiting zoeken op burgerinitiatieven, voor realisatie van bijzondere gebruiksfuncties voor het Bergwijkpark	Ontwikkeling Bergwijkpark naar Holland park	
Bij planvorming Bergwijkpark de waardevolle structuren behouden, doorlopende groenstructuren in plan inpassen (zie ambtelijke kwaliteitsschouw). Evenemententerrein?	Ontwikkeling Bergwijkpark naar Holland park	
Rustoord		
Opstellen renovatieplannen voor de begraafplaats;	Gerealiseerd	
Zorgen voor optimale groeiomstandigheden voor beplanting en bomen	Gerealiseerd	
Behoud monumentale bomen en bevorderen toekomstbomen	Gerealiseerd	
Opbouw gevarieerde soortensamenstelling met bomen van dendrologische en cultuurhistorische waarde	Gerealiseerd, waar mogelijk	
Inventarisatie grafmonumenten en beleid voor behoud opstellen	Gerealiseerd	
Bij herinrichting gebruik van bij sfeer passend materiaal en meubilair	Gerealiseerd	
Samenwerking zoeken met kunstenaars voor tentoonstellingen beeldende kunst	Exposities en open monumentendag	
Aanleg van zitplekken op de begraafplaats	Gerealiseerd	

Thema's

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Continueren van het groenbeheer zonder chemische bestrijdingsmiddelen.	Gerealiseerd en continueren	
In gebieden met ecologische inrichting, met name de oevers en kruidenrijke graslanden, het maaitijdstip afstemmen op de natuurkalender	Gerealiseerd, maaitijdstip kan nog beter worden afgestemd op behoud orchidee(bijv rietorchis alleen maaien periode sept t/m febr	
Bij het bepalen van soortkeuze voor struiken en bomen de voorkeur geven aan inheemse en liefst streekeigen soorten. Deze hebben meer waarde voor inheemse diersoorten	Gerealiseerd, continueren in wandellandschap niet haalbaar in woonwijken. Daar kiezen voor soorten die stuifmeel leveren aan vlinders en insecten	
Bij de inrichting van natuurlijk groen heeft autochtoon plantmateriaal de voorkeur	Gerealiseerd, continueren in wandellandschap niet haalbaar in woonwijken	
In woonbuurten enkele grotere plantsoenen en groenstroken in samenspraak met bewoners ontwikkelen tot halfnatuurlijk groen met bloemrijk gras, hagen en solitaire of groepen inheemse struiken. Hierbij aandacht besteden aan beheerbaarheid en sociale veiligheid	In verband met beheerbaarheid en sociale veiligheid is het beter haalbaar om bij speelterreinen 'pluktuinen' aan te leggen: stroken die zijn ingezaaid met een akkerranden mengsel dat jaarlijks wordt gefreesd	
De oevers van watergangen over het algemeen ecologisch inrichten (naar voorbeeld van Ruimzicht) en daarbij aandacht besteden aan toegankelijkheid voor recreanten en zichtbaarheid van het water	Ecologische herinrichting is gerealiseerd, beleid voortzetten bij nieuwe waterpartijen	
Toegankelijkheid kan bevorderd worden door op zorgvuldig gekozen plekken het gras korter te maaien of door steigers en vlonders te maken. Er is een budget beschikbaar voor de aanleg van nieuwe ecologische watergangen. Een deel van dit budget mogelijk benutten voor aanleg van steigers en vlonders	Gerealiseerd	

Groene Routes

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Voor een goede toegankelijkheid en bereikbaarheid van het groen is een dicht netwerk van groene routes van belang. Dit netwerk sluit de wijken aan op het Diemer wandellandschap en op bestaande regionale of landelijke wandelroutes. Een goed ontsloten wandelnetwerk draagt niet alleen bij aan een prettiger leefomgeving maar nodigt ook uit tot meer bewegen in de openbare ruimte. In de Sportnota 2016-2021 is het voornemen opgenomen om wandel- hardloop- en fietsrondjes te creëren in Diemen. Deze routes zijn opgenomen in een ommetjeskaart. Kaart is opgenomen in de herziening van het Groenplan. In Diemen zijn mogelijkheden voor een compleet netwerk aanwezig, waarbij het grootste knelpunt bestaat uit de barrières van grote infrastructuur. Plaatselijk is aanvulling van de routestructuur gewenst.

Streefbeeld

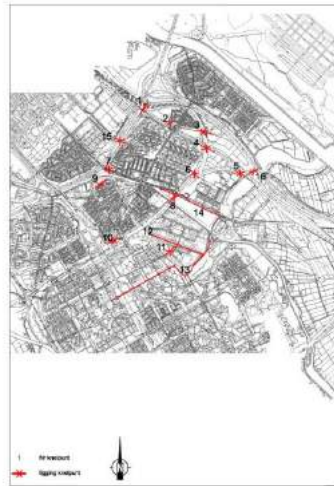
De doorgaande verbindingen in de groene randen en tussen de groene locaties binnen de woonomgeving en de routes naar de grotere groen- en recreatiegebieden in de omgeving van Diemen zorgen voor een goede bereikbaarheid vanuit de wijken naar het groen.

De continuïteit en samenhang van de routes blijkt uit een eenduidig gebruik van verhardingsmateriaal, beplanting en straatmeubilair. De routes die een verbinding met het buitengebied vormen, hebben een herkenbaar start- en eindpunt en zijn voorzien van een duidelijke bewegwijzering. Vanuit de woning is het daarnaast wenselijk dat bewoners een dagelijks ommetje in een groene omgeving kunnen maken.

Er is een aantal knelpunten in de routestructuur geconstateerd. Deze zijn op de kaart *knelpunten groene routes* aangegeven.

Kaart groene routes

Kaart knelpunten groene routes

Kaart bijzondere plekken aan groene routes

Er is geen verbinding onder de spoorwegen door De Ringvaart loopt er wel onderdoor, er zijn dus mogelijkheden om hier een verbinding te maken in het kader van het project verbreding van de spoorweg	Geen mandaat gemeente Diemen	
Ontbreken van een brug tussen de parkeerplaats en het park Spoorzicht. Wenselijk om een brug aan te leggen	Onderdoorgang wordt door het spoor gerealiseerd	
Er ontbreekt een verbinding van Buitenlust naar het volkstuincomplex. Op te lossen door aanleg van een brug en openstelling van het pad van de volkstuinvereniging. Er is geen verbinding via de spoordijk naar Landlust. Er is een kans om dit op te lossen als de spoorweg op de spoordijk opgeheven wordt	Nog niet gerealiseerd, blijft een wens	
De verbinding van het Trimpad naar Diemerdriehoek is er fysiek wel, maar niet openbaar toegankelijk. Realiseerbaar door in overleg met gebruiker van de grond de route open te stellen	Maakt deel uit van de ommetjes route, komt in 2018 vrij	
Er is geen verbinding van de Spoordriehoek naar het Sportpark. Realiseerbaar door een spoorwegviaduct of onderdoorgang. Er zijn nog geen projecten gepland waarin dit meegenomen kan worden	Er zijn nog geen projecten gepland, waarin dit meegenomen kan worden	
Ontbreken van een verbinding van Ruimzicht Oost/ Centrum Oost naar het Sportpark. Realiseerbaar door een spoorwegviaduct. Er zijn geen projecten bekend waarin dit meegenomen kan worden	Er zijn nog geen projecten gepland, waarin dit meegenomen kan worden	
De aansluiting van de route langs de A10 naar de Weespertrekvaart is niet duidelijk ingericht. Realiseerbaar door eenduidige verharding en duidelijke bewegwijzering in het kader van projecten voor de hoofdgroenstructuur.	Is in ontwerp oost west as opgenomen en als DO goedgekeurd	

Er is geen verbinding langs de spoorlijn van Diemen Zuid naar Diemen Centrum. Realiseerbaar indien tramverlenging via het spoortraject loopt of in het kader van de ontwikkeling van Plantage de Sniep	Nog niet gerealiseerd, blijft een wens	
Er is geen officieel pad langs de achtertuinen en het water. Het gebied is wel toegankelijk. Verbetering padenstructuur (aanleg halfverhard pad) mogelijk	Wordt opgenomen in ommetjeskaart	
Er is geen duidelijke route langs en van Bergwijkpark naar het station Diemen Zuid	Is ontwikkeling Holland Park meegenomen en deels gerealiseerd	
De verbinding van Verrijn Stuart naar Bergwijkpark is alleen voor voetgangers. Gebruik door fietsers is gewenst	Wordt meegenomen bij herontwikkeling Holland Park	
Er is geen route langs het water en spoorlijn. De doorgang is gewenst en kan worden gerealiseerd in het kader van de herinrichting oevers	Wordt meegenomen bij herontwikkeling Holland Park	
Er is geen langzaam verkeer route langs de provinciale weg S112/ S113. Deze route leidt via Amsterdam Zuid Oost naar het recreatiegebied Overamstel en is wel een belangrijke bovengemeentelijke verbinding. Realiseerbaar als de provincie reconstructiewerkzaamheden aan de provinciale weg uitvoert	Er zijn geen plannen voor reconstructie aan de provinciale weg	
Er is geen doorgaande route gepland binnen het gebied Plantage de Sniep. Realiseerbaar door planning van een doorgaande route met goede aansluiting door bruggen bij de Weespertrekvaart in het kader van de ontwikkeling van Plantage de Sniep	Staat gepland bij de ontwikkeling van de Oost West as, realisatie 2018	
De verbinding van Diemen Centrum naar de sportcomplexen van Watergraafsmeer is niet duidelijk ingericht, de route vanaf Stadsdeel Oost via de brug naar Diemen Centrum mondt uit op de gevel van een flatgebouw	Route is verbeterd, de nieuwe brug is verlegd	
Om de verbinding van Diemen Noord naar het sportpark langs de Diem mogelijk te maken, wordt hier voorgesteld in het kader van de werkzaamheden langs de A1 een onderdoorgang te realiseren (Voorstel realiseren onderdoorgang voor ruiters vanaf de manege)	Is niet gerealiseerd bij de werkzaamheden aan de A1	
Bijzondere plekken		
Start-/ eindpunt van de oost-west-route door Diemen Noord aan de Omloop. Het is hier wenselijk een steiger/ zitplek aan te leggen voor kinderen, vissers en andere recreanten	Gerealiseerd	
Start-/ eindpunt van de oost-west-route door Diemen Noord aan de Diem. Het is hier wenselijk toegang tot het water te maken voor recreanten om te zwemmen, te vissen of gewoon aan het water te zitten en te genieten van de natuur. Mogelijk door aanleg van een steiger	Er is een steiger gerealiseerd	
Bovenwijkse routes voorzien van een eenduidige inrichting (materiaalgebruik, verlichting)	Handboek	
Start-/ eindpunt van de oost-west-route door Diemen Noord aan de Diem. Het is hier wenselijk toegang tot het water te maken voor recreanten om van de natuur te genieten. Mogelijk door aanleg van een steiger/ uitzichtpunt boven aan de dijk	Dit gebied is in beheer bij Staatsbosbeheer	
Entrees aan de groenblauwe oost-west-as (hoofdgroenstructuur) van de bebouwde omgeving van Diemen. Het is hier wenselijk door beplanting en eventueel informatieborden de entree te verduidelijken	Door middel van landmarks wordt de entree versterkt	
Entrees aan de groenblauwe oost-west-as (hoofdgroenstructuur) van de bebouwde omgeving van Diemen. Het is hier wenselijk door beplanting en eventueel informatieborden de entree te verduidelijken	Wordt opgenomen in de ontwikkeling van de Oost West as	
Start-/ eindpunt van de oost-west-route door Diemen Zuid. Hier is een zitplek aan het water gewenst	Op verzoek van de bewoners is het bankje juist weggehaald, dit trok ongewenste bezoekers aan	
Start-/ eindpunt van de noord-zuid-route door Diemen langs de hoofdas van de hoofdgroenstructuur. Accentueren door beplanting en informatieborden	Valt onder Ouder Amstel	

- Knelpunten worden in het Groenplan behandeld

Milieu aspecten

Groen levert een positieve bijdrage aan de kwaliteit van het milieu en de leefomgeving. Het gaat hier om verbetering van de luchtkwaliteit en het binden van fijnstof en verstrooiing van geluid.

Ontwikkelingen

De gemeente Diemen heeft het Actieplan Luchtkwaliteit 2009-2012 opgesteld, waarin de brongerichte maatregelen zijn opgenomen. Ruimtelijke ontwikkelingen bieden mogelijkheid om hoeveelheid en opbouw van het groen te ontwikkelen. De verbredingen van spoorwegen en snelwegen kunnen een vermindering betekenen voor de hoeveelheid groen in het Diemer wandellandschap en de ecologische verbindingen, anderzijds bieden zij mogelijkheden voor herstructurering van de opbouw van het groen.

Streefbeeld verstrooiing van geluid

De groene bufferzones langs de snelwegen en spoorlijnen zijn belangrijk voor het absorberen van geluid. De geluidschermen zijn voorzien van wintergroene beplanting. Waar de groenzone langs de infrastructuur breder is (b.v. Gooiseweg), heeft deze een afwisselende structuur met hoge en lage beplanting.

Streefbeeld groen en luchtkwaliteit

Op parkeerplaatsen zijn bomen aanwezig om de emissie van koolwaterstoffen, ozon en stikstofoxiden te verminderen. Daarnaast verlagen bomen op parkeerplaatsen en op andere verharde oppervlaktes de temperatuur en voorkomen stedelijke hitteplekken. Langs de wegen met veel verkeer (bijvoorbeeld bij de Ouddiemerlaan en Muiderstraatweg), voor gesloten gevelwanden en bij stoplichten vormen de kronen van de bomen geen gesloten kroonlaag om de vervuilde lucht niet in te sluiten. Langs de hoofdontsluitingswegen (Gooiseweg) kan de filterende werking van groen door enkele aanpassingen in de groenstroken verhoogd worden. Een principe hiervoor is bijvoorbeeld dat de groene strook langs de weg luchtdoorlatend moet zijn om zoveel mogelijk contact van de vervuilde lucht met het bladoppervlak te maken. Voor de soortkeuze geldt dat de boom/ de beplanting zo lang als mogelijk in blad moet staan en een grote oppervlak heeft door vele kleine blaadjes.

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Geluidschermen voorzien van beplanting	Gerealiseerd - geluidschermen van A10 voorzien van beplanting en boomgroepen ook langs NS	
Bomen op parkeerplaatsen en andere verharde oppervlaktes behouden en aanbrengen voor een beter microklimaat	Afweging op basis van beschikbare wortelruimte: een groot plantvak waar een boom uit kan groeien tot een groot exemplaar verdient de voorkeur boven kleine plantvakken van 90x90 cm waar bomen niet voldoende tot hun recht komen.	
Bij ontwerp en herinrichting van bomenrijen langs drukke wegen voor gesloten gevelwanden en bij stoplichten geen gesloten kroonlaag vormen	Gerealiseerd	
Langs hoofdontsluitingswegen structurele verbeteringen in de groenstroken aanbrengen voor de absorptie van fijnstof. Daarbij de aandacht besteden aan de soortkeuze, transparantie van de beplanting, afwisseling van stroken opgaande en lage beplanting	Wordt waar mogelijk gedaan. Beperkt aantal boomsoorten. Voor een significant effect is een imposante beplanting nodig, fysieke ruimte is niet genoeg binnen Diemen	
Het Diemer wandellandschap is vanuit milieuaspecten belangrijk om de luchtverbeterende en geluidsabsorberende functie. Daarom moet dit worden behouden en beschermd	Gerealiseerd	
Handhaving en uitbreiding van bestaand groen vooral langs wegen voor de infiltratie van water bij heftige regenbuien	Operatie steenbreek lid geworden. In elk project wordt gezien hoe water zonder kolken te verwerken in groenstroken en waar mogelijk meer groen aan te leggen Bij bijv Holland Park wateren de trottoirs af op het groen i.p.v. op de weg. Boom wordt 15cm hoger dan de rest aangelegd.	
Bij herinrichtingen van wijken of bij nieuwe ontwikkelingen voor voldoende waterbuffering in het openbaar groen en in de hoeveelheid watergangen zorgen. Bij de inrichting van de gebieden voldoende areaal aan openbaar groen toevoegen, zodat de hoeveelheid groen per woning in Diemen eerder toeneemt dan afneemt	infiltratie waterbuffering Waar we groen er voor kunnen gebruiken doen we – beleid. Waar we geen verharding meer nodig hebben daar wordt het groen. Grotere bomen geven andere beleving. Nieuwbouw minder groene voortuinen Rol gemeente: projectontwikkelaar bespreken om achtertuinen met groen aan te kleden	
Aanleg van groene daken stimuleren bij nieuwbouwiniciatieven. Eventueel subsidies verlenen. De gemeente vervult hierbij een voorbeeldfunctie	Meenemen bij klimaatadaptatie, is vanuit het Groenplan niet te realiseren	
Handhaven van bestaande watergangen en water als meeeordenend principe beschouwen bij stedelijke ontwikkelingen. Het waterbufferend vermogen van de openbare ruimte vergroten	Handhaven en behouden, er zijn meer watergangen aangelegd waarmee het waterbufferend vermogen van de openbare ruimte is vergroot en overgedimensioneerd	

NB Onderzoek naar de mogelijkheden van waterbuffering in parken meenemen bij klimaat adaptatie

Blz 88/89/90/91 Groenplan 27 oktober 2011

Beleid is nu vastgelegd in het Speelruimteplan

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Kaart Spelen in het Groen

Op en rond speelplaatsen voor kleine kinderen zorgen dat er een groene omlijsting is, zodat kinderen ook met groen (bladeren, twijgen, vruchten) kunnen spelen en het groen als spelelement kunnen gebruiken (bijvoorbeeld om verstoppertje te spelen)	wordt gedaan kleefkruid. Deels gebruiken als zelfbeheer groen met kruiden en fruit. Soms omkadering met een zacht materiaal (beplanting)	
Bij de (her)inrichting van speelplaatsen zo min mogelijk obstakels in de vorm van plantsoenhekjes en palissaden toepassen en geen stekelige planten gebruiken	Gerealiseerd	
Bevorderen dat de omgeving van schoolspeelplaatsen groener wordt met boombeplanting en struiken	Waar mogelijk	
Bij herinrichting van buurten informele speelaanleidingen bieden, bijvoorbeeld brede stoepen, hoogteverschillen, verharding met verschillen in materiaalgebruik	Stoepen slecht uitvoerbaar. Niet haalbaar gebleken	
Speelaanleidingen langs routes tussen school of winkelcentrum en woonlocaties (voorbeeld route achter de tuinen in Schelpenhoek)	Losse speelaanleidingen worden niet gebruikt, kinderen willen samen spelen. Speelstraten met losse speelaanleidingen.	
Behoud en ontwikkeling van stukken bosplantsoen en ruig groen in het Diemer wandellandschap als natuurspeellocaties	Gerealiseerd	
Bevorderen van bloemrijkdom in een aantal hooilanden in het Diemer wandellandschap	Bloemrijkdom in hooilanden. Maaibeleid is daarop aangepast	
Bij de herinrichting van speelplekken in het kader van het speelruimteplan deze inrichten voor verschillende leeftijdsgroepen (kleine kinderen, schoolkinderen en jeugdigen) en daarbij voorzien van zitplekken, picknicktafels en pergola's. Hier ook voorzieningen als trapveld, skatebaan, basketbalveld aanleggen met doelen. De bundeling bij voorkeur plaatsen in de buurt van scholen, wijkcentra	Beleid vastgelegd in speelruimteplan	
In de gemeente een of meer natuurspeelplaatsen aanleggen wel of niet in combinatie met water	Gerealiseerd en in beleid opgenomen	
Oevers beter bereikbaar maken voor kinderen en plaatselijk voorzien van vlonder, steiger om op te zitten, te vissen of een bootje te water te kunnen laten	Gerealiseerd, vlanders niet zozeer. Wel steigertje bij Mandelapark	
Vergroten betrokkenheid van de buurtbewoners voor de speelplekken om vandalisme, beschadiging, gebruik als hangplek te voorkomen	Hoort heel erg bij spelen en inspraakmethode. Als je iets nieuws bouwt, dan bewoners er bij betrekken. Ook	

	betrekken bij beheer, bloemen, zelf onderhouden, fruitsnoei	
--	---	--

NB Speelruimteplan beziet ook de verdeling van leeftijdsgroepen. Bij herinrichting speelplek (BAG systeem) kanteling bevolkingssamenstelling wordt ook meegenomen.

Blz 92/93/94 Groenplan 27 oktober 2011

Water en Oevers wordt uitgebreid in de update van het Groenplan 2018 behandeld

Blz 95/96 Groenplan 27 oktober 2011

Honden in de openbare ruimte – eigen beleid op ontwikkeld

Blz 97/98/99 Groenplan 27 oktober 2011

Participatie in groen wordt uitgebreid in de update van het Groenplan 2018 behandeld

Blz 100/101/102/103/104/105/106/107 Groenplan 27 oktober 2011

Bomen wordt uitgebreid in de update van het Groenplan 2018 behandeld

Bijlage 2 Groenplan 2011 Evaluatie voorstellen Wijken

Per wijk of buurt zijn in het Groenplan 2012 voorstellen geformuleerd die voortkomen uit de veldverkenning van de wijken, de evaluatie van het groen en de voorstellen uit de workshop met bewoners. De voorstellen dienen voor verbetering van de inrichting van het groen in de wijk. In het huidige document is per voorstel aangegeven of en hoe dat is gerealiseerd.

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

NB Bomen:

Daar waar mogelijk in de grotere plantsoenen duurzame bomen toepassen die verhoogd zijn aangelegd. Voor de woonstraten zoeken naar plantvak oplossingen waardoor bomen een toekomstige ophoging kunnen overleven. Geen vruchtdragende bomen toepassen in de straten.

Groen

Het onderscheid tussen de verschillende typen openbare ruimtes zo veel mogelijk accentueren door een specifieke toepassingen van groen. In de inrichting zoeken naar de juiste verhouding tussen samenhang en 'verbijzonderingen'

Blz 108/109/110/111 Groenplan 27 oktober 2011

Diemen Noord

De wijken Buytenstee, Vogelweide, Scheepskwartier en Vlindertuin vormen samen een grote uitbreiding van Diemen volgens een eenduidige stedenbouwkundige opzet.

Naast de kern Oud-Diemen is een viertal gelijkwaardige wijken aangelegd. Deze zijn telkens gescheiden door een gracht of een groene parkstrook, die in het noorden aansluiten op de Kanaaldijk langs het Amsterdam-Rijnkanaal.

In het Handboek Openbare Ruimte Diemen zijn voor het groen de volgende richtlijnen opgenomen:

Bomen

Daar waar mogelijk in de grotere plantsoenen duurzame bomen toepassen die verhoogd zijn aangelegd. De centrale fietsas vraagt om een boom met wat meer smoel, die een duidelijk routing richting het centrum en het buitengebied kan vormgeven. Bomen langs het Amsterdam Rijnkanaal en de Ouddielerlaan koesteren. Voor de woonstraten zoeken naar plantvak oplossingen waardoor bomen een toekomstige ophoging kunnen overleven. Geen vruchtdragende bomen toepassen in de straten.

Groen

Het onderscheid tussen de verschillende typen openbare ruimtes, hof, straat en plein zo veel mogelijk accentueren door een specifieke toepassingen van groen. In de inrichting zoeken naar de juiste verhouding tussen samenhang en 'verbijzonderingen'

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Buytenstee

Buytenstee is de meest westelijke wijk van Diemen-Noord. De bebouwing bestaat voornamelijk uit rijtjes eengezinswoningen met tuinen.

Behalve een binnentuin met speelvoorzieningen achter de huizen heeft de wijk weinig groen. De Ouddiemerlaan en de grote tuinen van vrijstaande en twee-onder-één-kap woningen geven de wijk toch een groen karakter. De ontsluitingslus door de wijk is met straatbomen als een laan beplant. Het fietspad dat in oost-westrichting ligt is aan één zijde begrensd door water en aan de andere zijde begeleid door een haag.

Evaluatie voorstellen Buytenstee:

De herinrichting van Buytenstee is voltooid. De groene as tussen de woningen is opgewaarderd en de speelplek is verbeterd.

BS1	Verbeteren speelplek door meer samenhang te creëren en obstakels te verminderen	Gerealiseerd
BS2	Opwaarderen groene as tussen woningen door overzicht en samenhang te creëren	Gerealiseerd
BS3	Fiets en brommerverkeer langs Ouddiemerlaan beperken door verkeersremmende maatregelen in overleg met afdeling ruimtelijke ontwikkeling	Is niet het mandaat van groenbeheer
Nieuwe voorstellen		
BS4	Groene routes voor ommetjes vanuit de wijk aan laten sluiten bij park 'De Omloop'	Is gerealiseerd

Verbeterde as

Vernieuwde speelplek

Groen langs een pad

Groene speelgelegenheid aan het water

Blz 114 Groenplan 27 oktober 2011

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Vogelweide /Oud Diemen

Vogelweide bestaat voornamelijk uit rijtjes eengezinswoningen met tuinen. Aan de zuidzijde grenst de wijk aan de bebouwing van Oud-Diemen, aan de noordzijde aan de vier appartementenblokken langs het Amsterdam-Rijnkanaal.

Evaluatie voorstellen Vogelweide inclusief Oud-Diemen:

Bij de herinrichting in 2017 zullen de boomspiegels worden vergroot van 90x90 naar 200x300 cm, zodat de groeiomstandigheden van de bomen worden verbeterd en ook de sfeer in het straatbeeld wordt opgewaarderd (voorstel VW1 en VW3). Voor de inrichting van de speelplekken (VW 4) wordt nauw samengewerkt met de gebruikers. Op basis van de hoofdgroenstructuur en het speelruimteplan maakt de ontwerper een voorzet voor de te gebruiken materialen. Bewoners van de wijk maken dan uiteindelijk de selectie van de toe te passen speelmaterialen.

Voorstel 2 is deels al opgepakt: zo is de skatebaan is verplaatst in verband met de komst van de nieuwe Brede School. Entreesituatie zijn opgewaarderd; er zijn bomen bijgeplaatst die de bestaande boomstructuur langs de toegangsweg versterken.

VW1	Sfeer opwaarderen door meer groen aan te leggen	in DO Vogelweide is het aanbrengen van meer bomen en vergroten van het oppervlak groen voorzien
VW2	Bij herinrichting gebruikswaarde verbeteren	Is deels al verbeterd
VW3	Bij herinrichting op goede groeiomstandigheden van bomen letten, meer groen toepassen	Boomspiegels worden vergroot in 2018
VW4	Bij herinrichting gebruikswaarde speelplek verbeteren	DO herinrichting speelplaatsen Kolgans, Rietzangerweg en Rietgors gereed. Is gemaakt met inbreng van bewoners en kinderen.

VW5	Opwaarderen entreesituatie door beeldbepalende bomen die als toekomstboom benoemd worden	Er zijn bomen bijgeplaatst
-----	--	----------------------------

Nieuwe voorstellen

VW6	Aanleg speelplek aan de Kanaalzijde opgenomen in speelruimte beleid	
-----	---	--

Blz 116 Groenplan 27 oktober 2011

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Scheepskwartier

Het Scheepskwartier bestaat voornamelijk uit laagbouw rijtjeswoningen met een tuin. Aan de rand, tegenover de vier appartemententorens langs het Amsterdam-Rijnkanaal, zijn markante twee-onder-één- kap woningen gebouwd. Deze staan ook langs de vijver aan de oostzijde, tussen het Scheeps-kwartier en Vindertuin. De ontsluitingslus rondom de wijk is aan weerszijden met bomen beplant. Verder beperkt het groen in de wijk zich tot de omgeving van het scholencomplex dat centraal in de wijk aan de fietsroute ligt. In de omgeving van de school zijn speelplaatsen, een groot verhard voetbal-/basketbalveld en plantsoenen aangelegd. Aan de zuidzijde, tussen de wijk en de A1 ligt een grote vijver met glooiende oevers. Rond de vijver zijn speelvoorzieningen en zitplekken aangelegd.

Evaluatie voorstellen Scheepskwartier

Hoewel de herinrichting nog niet is gestart zijn een aantal voorstellen al gerealiseerd. De boomstructuur bij de entree (SK 4) is verbeterd. De gezonde essen uit de wijk zijn verplant naar de entree van de wijk. De overige essen in de wijk zijn vervangen door Liquidambar. Daarnaast zijn de gebruiksmogelijkheden van de watergang (SK 5) verbeterd.

SK	1. Speelveld groener en multifunctioneel inrichten	Staat gepland voor de herinrichting 2019
SK	2. Meer groen bij school	Is nu woningbouw in plaats van een school
SK	3. Zitplek verbeteren	Wordt in 2018 in overleg met bewoners (zitplaatsen en vlonders) overlegd
SK	4. Opwaarderen entreesituatie door bv. monumentale boom	Is gerealiseerd
SK	5. Door inrichting gebruiksmogelijkheden verbeteren, bijvoorbeeld door natuurvriendelijke oevers en zitplaatsen, vlonder	Is gerealiseerd

Verbeterde entreesituatie

Speelplek in de wijk

Groene strook in de wijk

Verbeterde gebruiksmogelijkheden van de natuurlijke oever

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Vlindertuin

Vlindertuin is de meest oostelijke wijk van Diemen-Noord en bestaat uit laagbouw rijtjeswoningen. Het groen in de wijk bestaat uit de groenstrook rond de appartemententorens, de laanbomen langs de ontsluitingslus, de groenzone aan de noordoostkant en het groen langs het oost-west fietspad en langs de vijver tussen de wijk en de afrit van de A1. Er is in deze wijk een aantal speelplaatsen aangelegd met beplantingen.

Evaluatie voorstellen Vlindertuin:

De herinrichting van de wijk staat voor 2020 gepland. Toch zijn al enkele voornemens uit het Groenplan van 2012 gerealiseerd. Zo zijn de plantsoenhekjes verwijderd van de speelplek (VT 3) (VT5). Daar is een rotonde gekomen en het bestaande kunstwerk is nu goed zichtbaar.

VT	1. Groeiplaatsverbetering voor Gleditsia's	Gepland voor 2021
VT	2. Plaatsen meubilair met zicht op water/ buitengebied en voor wachtende reizigers OV	Gepland voor 2021
VT	3. Mooie speelplek, maar verbeteren door plantsoenhekjes weg te halen	Is gerealiseerd
VT	4. Zicht op de Diem mogelijk maken	Mogelijk niet haalbaar
VT	5. Opwaarderen entreesituatie bijvoorbeeld door beeldbepalende boom die als toekomstboom benoemd wordt	Het kunstwerk bij de entree is nu goed zichtbaar
VT	6. Recreatief gebruik stimuleren, bijvoorbeeld als BBQ-plek	Staat gepland voor 2021

Woonstraat

Verbeterde entreesituatie

Groenstrook langs het water

Realisatie nieuwe speelplek

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Diemen Centrum

De wijk Diemen Centrum bestaat uit de buurten Spoorzicht en Buitenlust (Buurten functioneren goed, aanpassing met meer kleurrijk groen gerealiseerd)

BL	Opwaarderen speelplek door multifunctionaliteit – buurtontmoetingsplek	Moestuin is ontmoetingsplek geworden
BL	Zicht op parkje Spoorzicht handhaven	Gerealiseerd
BL	Groene rand van begraafplaats nadrukkelijker zichtbaar maken in de wijk	Realiseren bij herinrichting, Populieren gekandalaberd
BL	Aandacht besteden aan de toegangen van de wijk vanaf de Ouddiemerlaan	

Buitenlust voorlopig geen herstructurering

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ruimzicht West en Oranjeplantsoen

RW1	De plantsoenen en parkeerplaatsen tussen de flats langs de Tobias Asserlaan herinrichten met overzichtelijke beplanting en met mogelijkheid voor spelen en verblijf. Relatie met het wandellandschap middels de groeninrichting versterken.	Gepland 2019 Dan ook hondenspeelplaats realiseren
RW2	De speel- en parkeerterreinen tussen de flats overzichtelijk houden, i.v.m. sociale veiligheid; hier geen bosplantsoen toepassen en heesterbeplanting laag houden Mogelijkheden voor natuurvriendelijke, inheemse beplanting in de woonomgeving Gebruikswaarde verhogen door bieden van speelaanleidingen in combinatie met banken en prullenbakken	Gerealiseerd , veel vaste planten toegepast, bosplantsoen te groot
RW3	Tussen water en beplanting oostzijde Ringvaart: mogelijkheid voor wandelpad	In combinatie met hondenspeelplaats ommetje realiseren
RW4	Eilandje behouden voor ecologische doeleinden	Meer water gerealiseerd en eiland behouden
RW5	Realisatie faunagoot langs de brug over het water in combinatie met verbetering route (zie thema groene routes §6.2)	Niet gerealiseerd
RW6	In de buurt rond Albert Schweitzer/Alfred Nobelstraat kunnen de gemeenschappelijke groene ruimtes, die doorsneden worden door wegen, door herontwerp meer samenhang krijgen en hun functie beter vervullen	Meer gebruiksvriendelijk , kinderspeelplaats in het groen
RW7	Ontwikkeling natuurvriendelijke oevers volgens voorbeeld Ruimzicht Oost	Gerealiseerd
RW8	Algemeen: minder geschoren vakken en in plaats daarvan losse heesters op gras gebruiken; mogelijkheid om ecologisch groen toe te passen	Deels gerealiseerd

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Ruimzicht Oost (in 2007 herstructurering, volgende herstructurering 2030)

RO	1. Toegang tot het water door steigers (conform thema § 6.6 Water en oevers), bruggen aanleggen van hier naar het pad in het Diemer wandellandschap (conform hoofdgroenstructuur, element Diemer wandellandschap)	Ontsluiting realiseren bij "ommetje"-ontsluiting kinderboerderij
RO	2. Mogelijkheden voor natuurvriendelijke inheemse beplanting in de woonomgeving. Gebruikswaarde verhogen door bieden van speelaanleidingen	Deels gerealiseerd, speelaanleidingen worden in Speelruimteplan opgepakt
RO	3. De beplanting langs de Rode Kruislaan tegen de studentenflats laag en overzichtelijk houden	Bosplantsoen is omgevormd naar lage beplanting
RO	4. Inrichting entree en de omgeving bij fitnesscentrum verbeteren	Ecologische linten gerealiseerd

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Centrum West

CW	De ruimte voor de rooms-katholieke kerk meer openen naar boulevard	Wordt gerealiseerd in Oost West as
CW	Van Medenbach Wakkerplein: plantsoen is nu te hoog; bij renovatie bloeiende beplanting aanleggen om recreatieve waarde te verhogen	Nieuw ontwerp (in overleg met bewoners) gereed, realisering 2018
CW	Meer groen eventueel door buurtinitiatief, plaatsen van bloembakken	In overleg met bewoners, bloembakken, bomen en meer groen gerealiseerd

Centrum Oost

CO	Herinrichting van het parkeerterrein gewenst, onderzoek of er mogelijkheid is tot gemeenschappelijk gebruik (zitplek, barbecueplek)	Bbq door overleg bewoners
CO	Kans voor bewonersparticipatie: school-natuurtuin, trapveldje	Gerealiseerd Moestuinvereniging Prinses op de erwt – website
CO	Scouting verdwijnt eventueel op termijn, kans voor buurthuis en aanleg van speeltuin, speelweide of trapveldje in combinatie met bewonersparticipatie	Achterhaald
CO	Algemeen: bij herinrichting van buurten de mogelijkheid bestuderen meer buurtgroen en speelplaatsen aan te leggen	Irenestraat speelplaats aangelegd . rondom sporthal speelplaats en Sv Zeeburg idem

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Diemen Zuid

In Diemen Zuid is veel groen gerealiseerd, hoofdstructuur intact gebleven
Beukenhorst, Anne Frankwijk en Schelpenhoek De gemaakte opmerkingen over worden in het Speelruimteplan opgepakt.

ASB	1. Ouderkerkerlaan in Schelpenhoek door inrichting goed verbinden met Ouderkerkerlaan in Kruidenthof	Herstraat en verbeterd, mogelijkheden uitgenut	
ASB	2. Zitplek bij het water opwaarderen	Struiken door vaste planten vervangen	
ASB	3. Gebruiksfunctie verbeteren	Speelplek is groenvak geworden, speelplek aan Zwanepad wordt meegenomen in Speelruimtebeleid	
ASB	4. Bosplantsoen verlagen voor uitzicht van het verzorgingsthuis op de Weespertrekvaart	Gerealiseerd	
ASB	5. Zitplekken aan het water	Banken geplaatst	
ASB	6. Algemeen: bij herinrichting openbare ruimte in Schelpenhoek het groen meer bundelen, structureren en de ruimtelijke samenhang versterken door doorzichten te maken in de groene zones	Koppelen aan wandellandschap, in het groen een grote speelplek gerealiseerd, aan Eendenpad komt Sporttoestellencombi voor jong en oud, aansluiten op ommetje	

Anne Frankboom in ontwikkeling, Schelpenhoek is heringericht – groenvakken deels aangepast

Bomenrijk en Akkerland

Gebiedseigen beplanting vervangen door vaste planten (Natuurvriendelijke beplanting op verzoek bewoners vervangen door vaste planten. Banken plaatsen)	Struiken door vaste planten vervangen, banken geplaatst
--	---

In aansluitende wandellandschap, veel klachten over ecologisch gras.	Aangepast, langs de paden worden 2 meter brede stroken gemaaid
Bomenstructuur en geveltuinen gerealiseerd	Gerealiseerd
Parkstroken van Akkerland meenemen in "ommetje".	Wordt opgepakt bij ommetjes
Bij Zeeburg combispeelplaats gerealiseerd.	Gerealiseerd
Natuurspeeltuin aanleggen met veel spelaanleiding(2017/2018).	Wordt 2018 in Speelruimteplan opgepakt
Algemeen: bij het vernieuwen van de bomen letten op voldoende afstand tot gevels, voldoende groeirimte onder en bovengronds – wordt meegenomen bij PVE bomen .	

Blz 148/149/150/151 Groenplan 27 oktober 2011

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Kruidenhof en Polderland

1. Meer banken en papierbakken plaatsen	Meer banken gerealiseerd. Papierbakken is reiniging
2. Route Ouderkerkerlaan als route naar Diemen Zuid duidelijk vorm geven door continuïteit in type beplanting en verbinding met Kruidenhof verbeteren.	Aansluiten op Schelphoek, bij herinrichting meenemen

NB Polderland behoort tot het Wandellandschap, ommetjes combineren met hondenuitlaatplaats

Blz 152/153 Groenplan 27 oktober 2011

Biesbosch

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

BB	1. Speelplek bij herinrichting multifunctioneel inrichten	Gerealiseerd
BB	2. Beplanting langs Biesbosch: versterken boomstructuur en bloemrijke grasvegetatie in combinatie met hagenstrook	Gerealiseerd
BB	3. Wateroppervlak kan worden uitgebreid, multifunctionaliteit speelvelden vergroten, zitmogelijkheden en buurtontmoetingsplek realiseren	Wordt meegenomen bij herinrichting met een groene speelplek
BB	4. Versterken bomenrij (eiken) langs Gooiseweg	Gerealiseerd, eigendom Amsterdam
BB	5. Algemeen: palissaden als begrenzing plantenvakken bij herinrichting zo min mogelijk terug laten komen	Versmalling met bakken
BB	6. Algemeen: In de woonstraten bomen van 3 ^{de} grootte toepassen	Gerealiseerd

Blz 154/155 Groenplan 27 oktober 2011

Kantorenwijken, bedrijventerreinen, sportpark en overige woongebieden
Momenteel vindt de herontwikkeling plaats, Bergwijkpark wordt Holland Park

In de wijk Holland Park zijn de principes zoals in Handboek vastgelegd al in het ontwerp doorgevoerd:

Verrijn Stuart

Boomstructuur is verbeterd

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

IG	1. Bomen zoveel mogelijk aan weerszijde van weg voor symmetrie	Gerealiseerd waar mogelijk
IG	2. Betere wegbewijzing voor fietsers	Andere afdeling
IG	3. Verbetering van het beeld van de entrees tot het terrein aan de kruispunten van Venserweg en Treubweg met de Weesperstraat	Vrijzicht gerealiseerd
IG	4. Onderzoeken van mogelijkheid voor buurtontmoetingsplek/ speelplek	Te weinig bewoners
IG	5. Algemeen: bevorderen van groene daken bij nieuwbouw	Meenemen bij klimaatadaptie

Stammerdijk

Verbinding Stammerdijk is in ontwikkeling , moet worden opgehoogd ivm waterkering (beheer Waternet)

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

SD	1. Zitten aan water mogelijk maken	Niet mogelijk ivm busbaan
SD	2. Bij herinrichting van het industrieterrein indien mogelijk de oevers van de Korte Diem bestemmen voor recreatief gebruik en natuur	Onderdeel Ecologische hoofdstructuur en niet in beheer bij gemeente
SD	3. Route met bomen voortzetten	Hele route bomen bijgeplant, Stammerdijk zelf nog doen

Blz 160/161 Groenplan 27 oktober 2011

	Gerealiseerd
	Deels gerealiseerd of geen mandaat
	Niet gerealiseerd

Plantage de Sniep

PS	1. Realiseren route achterom het sportpark	In 2017 is een ommetje gerealiseerd.
PS	2. Verweving met sportpark door paden, het sportpark in Watergraafsmeer kan hier als voorbeeld dienen	Vrij toegankelijk maken van het sportpark is gerealiseerd door open poorten en verlaagde hekken
PS	3. Toegankelijkheid speelvoorziening verbeteren	Ontsluiting als open sportpark, vrij gebruik openbare ruimte. Achterzijde pad voor honden toegankelijk (geen toegang park ivm sloten)
PS	4. Algemeen: ecologische ontwikkeling de Sniep bevorderen in het kader van duurzaamheid	Meenemen bij klimaatadaptatie, gebiedsontwikkelaars hierop wijzen

Bijlage 3

Groenstructuur

- water
- groen (wandellandschap)
- welde landschap
- boslandschap
- sportpark
- bagraafplaats
- park
- Groene 'corridors'

Bijlage 4 Keuringsformulieren beplanting en bomen

Keuringsformulier plantmateriaal

Per formulier slechts één boomsoort/variëteit en partij van één kweker keuren.

Algemene gegevens

Object _____ Naam kweker/leverancier _____
Keuring door _____ Datum/tijd keuring _____
Levering door _____ Bestellijst/opdrachtnr. _____
Datum levering _____ Paraaf _____

Controle bestelling

Partij afgeleverd op afgesproken datum en/of tijd ja/nee
Plantmateriaal tijdens transport goed afgedekt tegen wind/water ja/nee

Item	Besteld	Geleverd
Soort, variëteit, kloon, veredeling		
Herkomst		
Aantal		
Maatvoering (lengte, omtrek, diameter wortelhals, kluit, pot)		
Teeltwijze (verplant, afgepend)		
Leeftijd		
Kluitvorm (geen, doek, gaas)		
Naktuinbouw-keuring		

Levering conform bestelling ja/nee

Opmerkingen:

Uitslag van de controle bestelling en keuring (zie bijgevoegde keuringsdocumenten)

- Partij goedgekeurd
- Reclameren
- Partij afgekeurd

Keuring bosplantsoen

Stappenplan

1. Neem van de levering per soort/variëteit enige bossen verdeeld over de partij.
2. Meet en beoordeel de planten van de bossen volledig.
3. Turf per plant of deze voldoet aan de gestelde criteria.
4. Totaliseer de beide kolommen en bepaal de percentages.
5. Toets de uitkomst aan de afgesproken leveringsvoorwaarden (het toegestane afwijkingpercentage).
6. Beoordeel of verdere controle gewenst is, de partij af- of goedgekeurd wordt.

criterium	Aantal goed	Aantal fout
Lengteklasse:		
Diameter wortelhals:		
Doorgaande spil (boomvormers)		
Conditie kroon (knopzetting, vertakking, levend materiaal, beschadiging)		
Conditie wortels (vertakking, geen uitdroging)		
Aantal per bundel:		
Vrij van ziektes		
Totaal		
Percentage		

Partij goedgekeurd ja/nee

Opmerkingen:

Keuring bomen

Stappenplan

1. Neem van de levering per soort/variëteit enige exemplaren verdeeld over de partij.
2. Meet en beoordeel de bomen volledig.
3. Turf per boom of deze voldoet aan de gestelde criteria.
4. Totaliseer de beide kolommen en bepaal de percentages.
5. Toets de uitkomst aan de afgesproken leveringsvoorwaarden (het toegestane afwijkingpercentage).
6. Beoordeel of verdere controle gewenst is, de partij af- of goedgekeurd wordt.

criterium	Aantal goed	Aantal fout
Lengtemaat:		
Stamomtrek op 100 cm:		
Stamhoogte (minimaal 180 cm):		
Verhouding omtrek en lengte (maximaal 30 x)		
Vertakking (minimaal 4 gesteltakken)		
Doorgaande, rechte stam		
Conditie (knopzetting, geen beschadigingen)		
Kluitmaat: (verhouding stamomtrek)		
Wortels en kluit vormen één geheel		
Opbouw wortelmasse (haarwortels, richting)		
Conditie wortelmasse (uitdroging)		
Verpakkingsmateriaal is verteerbaar		
Kroon en wortelgestel zijn vrij van ziektes		
Totaal		
Percentage		

Partij goedgekeurd ja/nee

Opmerkingen:

Bijlage 5 Bijzondere Bomenlijst

status Definitief augustus 2018		Lijst van monumentale bomen en herdenkings bomen gemeente Diemen					
Tabel Criteria voor monumentale bomen							
Criteria Eisen							
Leeftijd Minstens 35 jaar oud.							
Het leeftijds criterium is niet van belang als het gaat om een boom met grote dendrologische waarde of als het een herdenkingsboom is.							
Cultuurhistorische waarde Vormt een karakteristieke eenheid met een gebouw of omgeving.							
Natuurwaarde Biedt schuil- of leefgebied voor bijzondere inheemse planten of dieren bijv. een spechennest							
Zeldzaamheid is dendrologisch (boomwetenschappelijk) zeldzaam							
Beeldbepalende waarde is beeldbepalend voor de plek, ofwel als solitair ofwel als onderdeel van een groep.							
Toekomstwaarde Heeft gezien leeftijd, conditie en groeistandigheden goede vooruitzichten om op middellange termijn in stand te blijven.							
Criteria zie tabel 6.8.1 Groenplan Diemen Hoofdstuk 6.8 Bomen							
De boomlocatie is vastgelegd in het groenbeheersysteem onder monumentale bomen							
Datum inventarisatie: Augustus 2018							
Bomen in beheer en eigendom gemeente Diemen							
soortnaam dendrologie	naam nederlands	hoeveelh	locatie omschrijving	VTA d.d.	Criteria Tabel 6.8.1 of Herdenkingsboom/ toekomsboom	geplant	Opmerkingen
Tilia europea	europese linde	1	Pr Hendrikade	nov-16	Beatrixlinde	1988	
Tilia europea	europese linde	1	Pr Hendrikade	nov-16	Wilhelminalinde	ca 1898	
Tilia europea	europese linde	1	Venserkade	nov-16	Amalialinde	2004	
Tilia europea	europese linde	1	Speelplaats Karelket	nov-16	Millienboom	2001	
Populus nigra Italica	europese linde	2	pr. Irenestraat	nov-16		ca 1950	
Fagus sylvatica	Beuk	1	Harmonieaan	nov-16		ca 1950	
Aesculus hippocastanum	Paardenkastanje	3	Begraafplaats Gedenk te Sterven	nov-16	Cultuurhistorie	2013	Bomen 15 jaar oud bij aanplant
Fraxinus exelsior Pendula	Treur Es	2	Begraafplaats Gedenk te Sterven	nov-16	Cultuurhistorie	ca 1950	ca 1970 zuidzijde
Fagus sylvatica	Beuk	1	Gezondheidscentrum Diemen Noord	nov-16	Schenking NS	1993	bij gelegenheid opening kruisingsstation Duivendrecht
Fagus sylvatica	Beuk	1	Bustus Diemen noord	nov-16	toekomsboom	2000	
Aesculus hippocastanum	Paardenkastanje	1	Emma straat in tuin De Prinses	nov-16		1989	Geplant door heer De Boer bij geboorte dochter
Tilia europea	europese linde	16	Beatrixlaan	nov-16		1971	
Tilia europea	europese linde	9	Pr Bernhardlaan	nov-16		1971	
Salix babylonica Tortuosa	Kronkeltwilg	1	Pr Bernhardlaan	nov-16		1971	
Fagus sylvatica	Beuk	1	van Gemertplein	nov-16		1981	Oudste beuk van Diemen
Ulmus glabra Pendula	Horizontaaliep	1	van Gemertplein	nov-16		1981	Bijzondere boom gesnoken door oud groenopzichter Hillhorst.
Cedrus libani subsp. Atlantica	Atlasceder	2	Hartveldeweg zijde A10	nov-16		ca 1955	
Fagus sylvatica	Beuk	1	Venserkade bij Hartveldebrug	nov-16	toekomsboom	1996	
Fagus sylvatica Atropinicea	Bruike Beuk	1	Venserkade bij Hartveldebrug	nov-16	toekomsboom	1996	
Quercus robur	Zomer Eik	17	Burg Bickerstraat	nov-16		1981	
Quercus robur	Zomer Eik	2	Burg Bickerstraat	nov-16		1981	
	 totaal	 67					

Bijlage 6 Aanvraag omgevingsvergunning Bomenverordening 2010

ADVIESFORMULIER AANVRAAG OMGEVINGSVERGUNNING BOMENVERORDENING 2010

Puntenwaardering omgevingsvergunning behorend bij aanvraag nr.;

Toelichting puntenwaardering

Dit adviesformulier is opgesteld op basis van de "Beleidsnotitie Bomenverordening Diemen 2010".

Om een omgevingsvergunning te verlenen, dient te worden beoordeeld of zich weigeringsgronden, zoals genoemd in artikel 4 van de Bomenverordening, voordoen. Om de belangenafweging inzichtelijk te maken is gekozen voor het opstellen van duidelijke criteria met een bijbehorende puntenwaardering. Deze waardering is afgeleid van de Bomenstichting.

1. Bij een totaalscore van minder dan 50 punten volgt een positief advies voor het verlenen van een vergunning.
2. Bij een totaalscore van 50 punten of meer volgt een negatief advies voor het verlenen van een vergunning.
3. Bij een totaalscore van 50 punten of meer wordt in beginsel een vergunning geweigerd. De redenen om ondanks een te hoge totaalscore een vergunning te verlenen, zijn genoemd in de Beleidsnotitie Bomenverordening Diemen 2010.
4. Bij een totaalscore van minder dan 50 punten wordt in beginsel een vergunning verleend. De redenen om ondanks een te lage totaalscore een vergunning te weigeren, zijn genoemd in de Beleidsnotitie Bomenverordening Diemen 2010.

1. Gegevens aanvrager

- Bedrijf/instelling: _____
- Naam en voorletters mevrouw de heer _____
- Straat en huisnummer: _____
- Postcode en woonplaats: _____
- Telefoonnummer (tijdens kantooruren): _____
- Mobiel telefoonnummer: _____
- Fax: _____
- E-mail: _____
- Is de aanvrager eigenaar van het perceel waar de te vellen houtopstand op staat? _____

2. Correspondentie adres

- Bedrijf/instelling: _____
- Naam en voorletters mevrouw de heer _____
- Straat en huisnummer: _____
- Postcode en woonplaats: _____
- Telefoonnummer (tijdens kantooruren): _____
- Mobiel telefoonnummer: _____
- Fax: _____
- E-mail: _____
- Is de aanvrager eigenaar van het perceel waar de te vellen houtopstand op staat? _____

3. Gegevens boom

- Boomsoorten:
(Aantal stuks per soort vermelden)

Boomsoort:	Stamomtrek(ken)	Aantal:
Totaal aantal		

- Omschrijving locatie:
(Voor-, zij- of achtertuin, of indien van toepassing, adres locatie vermelden)

4. Gegevens houtopstand, heg of klimplanten

- Geef soort, type en afmetingen overige houtopstand aan.

Soort houtopstand	Type/ naam	Afmeting in cm, m ² of %
Bosplantsoen		
Struweel		
Klimplant		
Lintbegroeiing		
Hakhout		
Heg		
Houtwal		

4. Reden aanvraag

- Vergunning wordt aangevraagd voor:
(Indien meerdere opties van toepassing zijn, deze allen aangeven)
 - Rooien/kappen
 - Verplanten
 - Meer dan 30% snoeien van kroon of wortelstelsel
 - Eerste keer knotten van houtopstand
 - Eerste keer kandelaberen van houtopstand

5. Toetsen weigeringsgronden

Wegingscriteria	Punten	Score
Natuur en milieuwaarden		
a. Vaste nest en rustplaats voor fauna	50	
b. Incidenteel nest en rustplaats voor fauna	10	
c. Maakt deel uit van ecologische hoofdstructuur	50	
d. Maakt deel uit van ecologisch waardevol gebied	10	
Landschappelijke waarden		
a. Maakt deel uit van landschappelijk geheel	10	
Cultuurhistorische waarden		
a. Herdenkingsboom	50	
b. Cultuurhistorisch van belang	10	
Waarden van stads en dorpschoon		
a. Vrijwel volledig zichtbaar vanaf de openbare weg	15	
b. Beperkt zichtbaar vanaf de openbare weg	10	
c. Vrijwel niet zichtbaar vanaf de openbare weg	0	

Waarden voor recreatie en leefbaarheid			
a.	Heeft geluidswerende waarde	10	
b.	Heeft afscherpende functie	10	
c.	Maakt deel uit van recreatie gebied of park	10	
Leeftijd			
a.	Ouder dan (geschat) 50 jaar	15	
b.	Ouder dan (geschat) 25 jaar	10	
c.	Jonger dan 25 jaar	0	
Toekomstverwachting			
a.	Levensduurverwachting 20 jaar of meer	15	
b.	Levensduurverwachting 10 - 20 jaar	10	
c.	Levensduurverwachting minder dan 10 jaar	0	
Ruimtelijke structuur			
	Maakt deel uit van de hoofdgroenstructuur	50	
	Maakt deel uit van de hoofdboomstructuur	50	
	Publieke boom of houtopstand	10	
Totaalscore			

6. Herplantplicht en andere voorschriften

- Dient er een herplantplicht te worden opgelegd?
 - Ja
 - Te herplanten boomsoort: _____
 - Omtrek: _____
 - Locatie: _____
 - Aantal: _____
 - Termijn: _____
 - Nee
- Dienen er speciale voorschriften aan de vergunning te worden verbonden?
 - Ja, namelijk: _____
 - _____
 - _____

7. Ondertekening advisering

Advies:

- Vergunning verlenen
- Weigeren van de aanvraag
- Advisering middels rapportage

Ruimte voor een toelichting

Datum advies: _____

Naam: _____

Functie: _____

Handtekening: _____

Bijlage 7 BEA Procedure Bomen Effect Analyse

Checklijst BEA en verplantbaarheidsonderzoek		
Datum		
Projectnummer		
Projectomschrijving		
A.		Aan te leveren door opdrachtgever (bij offerteaanvraag)
	1	☐ tekening met te onderzoeken bomen en soortnamen uit Groen Beheerssysteem Diemen (in DWG of DGN en PDF formaat, schaal 1:200 of 1:500)
	2	Gemiddelde ophoging van het projectgebied bedraagt:
		☐ * 100 mm
		☐ * 200 mm
		☐ * 300 mm
		☐ * 400 mm
		☐ * meer dan 400 mm
	3	☐ tekening met de toe te passen ophoging van het projectgebied (vlakkenkaart ophoging)
	4	☐ tekening ligging riolering (in DWG of DGN en PDF formaat, schaal 1:200 of 1:500)
	5	☐ tekening ligging K&L (in DWG of DGN en PDF formaat, schaal 1:200 of 1:500)
	6	☐ bekende informatie over leeftijd
	7	☐ bekende informatie over groeiplaatsinrichting
	8	☐ bekende VTA onderzoeken
B.		Aard van werkzaamheden in het plangebied (ingreep)
	1	☐ herinrichting openbare ruimte
	2	☐ nieuwbouw of inbrei-locatie
	3	☐ rioleringswerkzaamheden
	4	☐ kabels en leidingen
C.		Uit te voeren onderzoek
		bovengronds:
	1	☐ * boomsoort
	2	☐ * stamdiameter
	3	☐ * kroondiameter
	4	☐ * hoogte
	5	☐ * takvrije hoogte
	6	☐ * standplaats (voorbeeld: voetpad)
	7	☐ * kwaliteit verharding (opdrukken)
	8	☐ * groeiconditie (scheutgroei)
	9	☐ * kwaliteit (kroon, stam en wortelvoet)
		ondergronds:
	9	☐ * bodemprofiel (samenstelling)
	10	☐ * verdichting van de bodem
	11	☐ * beworteling (hoeveelheid, kwaliteit en spreiding)
	12	☐ * grondwaterstand (waterhuishouding)
	13	☐ * milieuhygiënische samenstelling (waterhuishouding)
	14	☐ * exacte ligging van kabels en leidingen
D.		Rapportage BEA en verplantbaarheidsonderzoek bevat
		BEA:
	1	☐ * effect aangeven bij ophogen maaiveld voor de te handhaven bomen
	2	☐ * advies en mogelijke maatregelen met betrekking tot behoud op de standplaats
	3	☐ * waardebeoordeling op basis van richtlijnen van de Nederlandse Vereniging van Taxateurs
	4	☐ * beoordeling potentieel verplantbaarheid
	5	☐ * advies afweging verplanten of nieuwe aanplant (in relatie met de boomwaarde)
		Verplantbaarheid:
	5	☐ * adviseren over verplantbaarheid van de bomen
	6	☐ * gewenste kluitgrootte
	7	☐ * gewenste/noodzakelijke voorbereiding en snoei (tijdslijn verplanten aangeven)
	8	☐ * invloed kabels en leidingen
	9	☐ * gewenste/noodzakelijk duur van de nazorg
	10	☐ * maatregelen met betrekking tot de nieuwe standplaats
	11	☐ * benodigde verkeersmaatregelen
	12	☐ * kostenraming van verplanten
E.		Aanleveren door opdrachtnemer
	1	☐ tekening met bomen en soortnaam, inclusief de verwerking van extra en niet aangetroffen bomen (in DWG of DGN en PDF formaat, schaal 1:200 of 1:500)
	2	☐ rapportage in 3-voud (kleur)
	3	☐ rapportage in PDF formaat
	4	☐ Excel lijst (bewerkbaar) met daarin minimaal opgenomen: de bovengrondse opname, verplantbaarheid, raming kosten, waardebeoordeling, advies en mogelijke maatregelen verwerkt
F.		Aanleveren door opdrachtnemer
	1	☐ Aanvullingen op deze aanvraag vanuit wet & regelgeving
	2	☐ Aanvullingen op deze aanvraag vanuit de bureau expertise